

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

Autor práce: Jan Brandstiller

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění.

V Českých Budějovicích dne 29. března 2018

.....
Jan Brandstiller

Děkuji vedoucímu bakalářské práce bakalářské práce panu JUDr. Jiřímu Hruškovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále děkuji panu Mgr. Ing. Marku Fialovi, advokátovi, za rozhovor a součinnost.

ABSTRAKT

BRANDSTILLER, J. *Opravné prostředky v trestním řízení: bakalářská práce.*
České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 61 s.
Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Klíčová slova: trestní řízení, opravné prostředky, odvolání, odpor, stížnost.

Bakalářská práce pojednává o řádných opravných prostředcích. Úvodem práce seznamuje čtenáře s průběhem trestního řízení jako takového. Následující kapitoly jsou věnovány charakteristice opravného řízení, jakož i jeho zásadám a jeho principům. Další kapitola popisuje samotné řádné opravné prostředky. Jsou to odvolání, odpor a stížnost, na kterou je práce zaměřena. Specifikuje proti komu je možno podat stížnost, jaké osoby jsou oprávněné podat stížnost, samotný průběh řízení při soudním projednávání podané stížnosti a závěrečné rozhodování o stížnosti. V závěru porovnává práce trestněprávní úpravy zaměřené na stížnost s vybranými členskými státy EU (Slovensko a Německo).

ABSTRACT

BRANDSTILLER, J. *Remedies in criminal proceedings: Bachelor thesis.*
České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2018. 61 s.
Supervisor : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Key words: criminal proceedings, remedies, appeal, complaint.

The bachelor thesis deals with regular remedies. The introduction of the thesis introduces the reader on the course of criminal proceedings as such. The following chapters are devoted to the characteristics of the redress procedure, its principles and its principles. The next chapter describes the proper remedies themselves. It is the appeal, the resistance and the complaint that the work is focused on. Specifies against whom a complaint may be filed, who are eligible to file a complaint, the complaints procedure itself, and the final decision on the complaint. At the end of the thesis, the criminal law adjustments are compared with selected EU member states (Slovakia and Germany) focusing on the complaint.

OBSAH

ÚVOD	6
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
1.1 Cíl bakalářské práce	8
1.2 Metodika bakalářské práce	9
2 TRESTNÍ ŘÍZENÍ	10
2.1 Stádia trestního řízení	11
2.1.1 Přípravné řízení	11
2.1.2 Předběžné projednání obžaloby	12
2.1.3 Hlavní líčení	13
2.1.4 Opravné řízení	14
2.1.5 Vykonávací řízení	14
3 CHARAKTERISTIKA, PRINCIPY A ZÁSADY OPRAVNÉHO ŘÍZENÍ	16
3.1 Revizní princip	17
3.2 Apelační a kasační princip	18
3.3 Devolutivní účinek	19
3.4 Suspenzivní účinek	20
3.5 Princip beneficium cohaesionis	20
3.6 Zákaz reformatio in peius	21
4 ŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	23
4.1 Odvolání	24
4.1.1 Předmět odvolání a osoby oprávněné podat odvolání	25
4.1.2 Procesní stránka odvolání	26
4.2 Odpor	30
4.3 Stížnost	31

4.3.1	Stížnost proti usnesení policejního orgánu	32
4.3.2	Stížnost proti rozhodnutí soudu a státního zástupce	33
4.3.3	Osoby oprávněné podat stížnost	35
4.3.4	Řízení o stížnosti	37
4.3.5	Rozhodování o stížnosti	40
4.4	Praktické využití řádných opravných prostředků	41
5	KOMPARACE TRESTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVY STÍŽNOSTI S ODPOVÍDAJÍCÍ TRESTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVOU VE VYBRANÉM ČLENSKÉM STÁTĚ EU	43
5.1	Komparace s trestněprávní úpravou na Slovensku.....	43
5.2	Komparace s právní úpravou v SRN	46
	ZÁVĚR	50
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	54
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	56
	PŘÍLOHY	57

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce jsou opravné prostředky v trestním řízení. Vlastní téma bakalářské práce je zaměřeno na materii trestního práva, především pak trestního práva procesního. Jedním z důvodů mého výběru byla ta skutečnost, že považuji zvolené téma za aktuální, neboť se téměř dennodenně s kriminalitou setkáváme minimálně prostřednictvím sdělovacích prostředků, zejména televizního zpravodajství. Avšak sdělovací prostředky již dále neinformují, vyjma popsání skutku pachatele, o možných opravných prostředcích proti rozhodování soudů, jakož i policejního orgánu. Ve své bakalářské práci zároveň čtenáři přiblížím i průběh trestního řízení jako takového.

Dalším důvodem výběru tohoto tématu byl vlastní zájem o trestní řízení jako takové a současně toto téma dává i prostor k analýze jednotlivých opravných prostředků. Domnívám se, že vybrané téma je zajímavé, neboť s vývojem judikatury neustále dochází k vývoji práva jako takového.

Vlastní bakalářská práce je rozčleněna do 5 kapitol. První kapitola je zaměřena na průběh trestního řízení, neboť hlavní téma této práce z něho vychází a je nezbytné pro pochopení jednotlivých souvislostí.

Na kapitolu shora zmíněnou plynule navazuje kapitola, charakteristika opravného řízení, která se zaměřuje na jednotlivé zásady opravného řízení, které se v tomto uplatňují, jakož i jeho specifika, jako zvláštního stádia trestního řízení. V této kapitole jsou blíže rozebrány jednotlivé principy, které provádí celé trestní řízení a kterými se orgány činné v trestním řízení musí řídit.

Následující kapitoly se již věnují meritum bakalářské práce, přičemž jsou analyzovány jednotlivé opravné prostředky po právní stránce procesní, kdy jsou zde uváděny jednotlivé příklady praxe, zejména jak postupuje obhájce, a co je z důvodu taktiky vedení obhajoby důležité.

Praktické využití opravných prostředků je ověřováno pomocí rozhovoru s advokátem. Tato kapitola se věnuje jednotlivým řádným opravným prostředkům, kterým jsou stížnost, odpor a odvolání. Je zde současně vysvětlen jejich účel a smysl a také je uvedeno proti jakým typům rozhodnutí směřují a jaké osoby jsou oprávněny

je podat a v jaké formě musejí být podány. Hlavní důraz je přitom kladen na stížnost, neboť tento řádný opravný prostředek provází celé trestní řízení, a to od okamžiku zahájení trestního řízení policejním orgánem až po konečné rozhodnutí soudu.

Poslední kapitola se věnuje komparaci s vybranými členskými státy EU, konkrétně se Slovenskem a Německem. Porovnávání je zaměřeno pouze na stížnost z pohledu slovenského a německého trestního práva, neboť stížnost jako opravný prostředek, tvoří největší část této bakalářské práce, a komparace dalších opravných prostředků by pak svým rozsahem přesáhla rámec této práce.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

V následující kapitole budou popsány cíl bakalářské práce, jehož má být prací dosaženo, a metodika bakalářské práce, která bude pro dosažení stanoveného cíle použita.

1.1 Cíl bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je podat systematický pohled na problematiku řádných opravných prostředků v trestním řízení dle platných českých právních předpisů, jakož i jejich rozdělení a vysvětlení, kdy lze použít tzv. řádné opravné prostředky a mimořádné opravné prostředky a jejich význam v jednotlivých fázích trestního řízení.

Tato bakalářská práce je rozdělena do šesti kapitol, přičemž první kapitola prezentuje hlavní cíl a dílčí cíle a dále v rámci druhé subkapitoly opisuje metody, které byly v této práci použity a na jejichž základě bylo možné dosáhnout uvedených výsledků a závěrů.

Druhá kapitola je zaměřena na charakteristiku trestního řízení jako takového. Cíl této kapitoly plní vůči hlavnímu předmětu obecnou, uvozovací funkci, neboť se snaží o ucelené pojednání trestního řízení a současně vymezuje momenty, kdy lze užít dané opravné prostředky.

Na druhou kapitolu logicky navazuje třetí s názvem charakteristika, principy a zásady opravného řízení. Tato kapitola se zabývá přímo jednotlivými principy na obecné úrovni, jejich rozdělení a jejich využití v praxi. Dále jsou zde upraveny i jednotlivé zásady opravného řízení, kterými se orgány v činném řízení musí řídit.

Cílem čtvrté kapitoly je podat ucelený a systematický obraz řádných opravných prostředcích. Kapitola se postupně věnuje jednotlivým řádným opravným prostředkům, jako je odpor, odvolání s hlavním důrazem na stížnost, jejich nezbytným náležitostem a jejich bližší specifikaci.

Pátá kapitola je zaměřena na trestněprávní úpravu jako takovou v komparaci s trestněprávní úpravou jiných členských států EU, kterými jsou Slovensko a Německo. Slovensko je nám stále nejbližší co do své kultury, jakož i právního uspořádání, což zcela logicky vyplývá z dlouholeté společné moderní historie. Dále bylo

pro komparaci vybráno Německo, které se v mnoha bodech liší svoji úpravou a současně je to další přímý soused s Českou republikou.

Šestá a zároveň poslední kapitola shrnuje poznatky z jednotlivých kapitol a hodnotí naplnění cílů vytyčených na začátku této práce.

1.2 Metodika bakalářské práce

Zpracování této bakalářské práce bude vycházet ze studia uvedené literatury, platné právní úpravy a dalších zdrojů, budou především použity metody sběru informací z jednotlivých publikací a článků. Z těchto podkladů pak bude vytvořen ucelenější náhled do zpracovávaného tématu.

Zejména se bude jednat o analýzu právních předpisů, jejich znalost a přínos těchto právních předpisů bude následně analyzována.

Zpracování teoretické úvodní kapitoly bude vyžadovat zkoumání dostupných domácích odborných pramenů. Za účelem vypracování této kapitoly bude použita metoda analýzy a analogie.

S ohledem na to, že veškeré kapitoly jsou systematicky propojené, navzájem na sebe navazující budou i při vypracování jednotlivých kapitol použity stejné metody. V kapitole čtvrté je také použita metoda rozhovoru, kdy autor své poznatky konzultoval s advokátem a zajímal se o jejich využití v praxi.

Pátá kapitola se bude lišit v tom, že se zde bude navíc používat metody komparace, a to zejména s právní úpravou jiného členského státu EU, Slovenska, přičemž tato metoda je již obsažena v samotném názvu kapitoly.

Závěrečná část bude obsahovat návrhy de lege ferenda.

2 TRESTNÍ ŘÍZENÍ

Vlastní trestní řízení je podrobně vymezeno v trestním řádu. „Vymezení věcné působnosti vyplývá z účelu trestního řádu, který je uveden v § 1 trestního řádu. Trestní řád se proto výhradně vztahuje na trestné činy a nikoliv na jiná protispolečenská jednání, jako jsou přestupky nebo jiné správní delikty fyzických osob.“¹

Samotnému přiblížení a analýze řádných opravných prostředků v trestním řízení, což je předmětem této práce, musí z povahy věci předcházet úvodní část pojednávající o podstatě trestního řízení samotného a jeho stádiích.

Trestní řízení samotné lze definovat různými způsoby, lze uvést např. následující definici trestního řízení podanou Nejvyšším státním zastupitelstvím: „Trestní řízení je zákonem (trestním řádem) upravený postup orgánů činných v trestním řízení a dalších subjektů podílejících se na tomto postupu. Jeho úkolem je zjistit, zda se trestný čin stal, zjistit jeho pachatele a uložit mu trest nebo ochranné opatření, zajistit jejich výkon a rozhodnout o nároku poškozeného na náhradu škody způsobené trestným činem. Úkolem trestního řízení je též zajistit, aby nikdo nevinný nebyl trestně stíhán či dokonce odsouzen.“²

Trestní řízení (trestní právo procesní) je vnímáno primárně jako prostředek pro realizaci trestního práva hmotného, nicméně samo o sobě trestní řízení má i jiné poslání. Pro doplnění výše uvedené definice podané Nejvyšším státním zastupitelstvím je vhodné ještě uvést následující definici trestního řízení, která upozorňuje i na jiné aspekty trestního řízení (trestního práva procesního): „Přitom je třeba mít na zřeteli, že na jedné straně trestní řízení poskytuje prostředky realizace trestního práva hmotného, které by bylo nepoužitelné bez procesního práva, ale na druhé straně je to také druh politické, právní a morální filozofie, neboť se pokouší ospravedlnit použití donucující pravomoci státu proti svobodným a autonomním jednotlivcům.“³ Lze mít za to, že právě druhá část této definice odkazující na ospravedlnění použití donucující

---

¹NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-237-0, s. 26

²Nejvyšší státní zastupitelství [online]. 2018. [cit. 2018-2-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/definice-trestniho-izeni>>

³ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 4

pravomoci státu v trestním řízení, potažmo v trestním právu celkově, je podstatná pro úpravu opravných prostředků v trestním právu procesním. Využitím opravných prostředků v trestním řízení může právě subjekt trestního řízení jakožto autonomní a svobodný jednatel realizovat svá Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod zaručená práva a svobody a bránit se tak nepřiměřenému a neoprávněnému zásahu spočívajícího ve zkrácení těchto práv.

2.1 Stádia trestního řízení

V této podkapitole budou popsány jednotlivá stádia trestního řízení v České republice včetně odkazu na opravné prostředky, které lze v daném stádiu využít a které budou podrobněji přiblíženy v následujících částech této práce.

Trestní řízení se sestává z následujících stádií: přípravné řízení, předběžné projednání obžaloby, hlavní líčení, opravné řízení a vykonávací řízení.

2.1.1 Přípravné řízení

„Přípravné řízení je prvním stádiem trestního řízení. Ve srovnání s řízením před soudem je toto řízení nepřímé, neveřejné a převážně písemné.“⁴

Přípravné řízení, jak bylo shora uvedeno, je předsoudním stádiem trestního řízení a je legálně vymezeno v § 12 odst. 10 trestního řádu.⁵ Samotné přípravné řízení lze dále rozdělit na dvě dílčí fáze, a to fázi prověřování a fázi vyšetřování.

Jak vyplývá z § 158 odst. 1 trestního řádu, je podstatou první z fází prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu, resp. postup před zahájením trestního stíhání. Účelem je zjistit, zda došlo ke spáchání trestného činu (šetření a prověřování skutkových okolností) a kdo je jeho předpokládaným pachatelem. Prověřování je zahájeno sepsáním úředního záznamu o zahájení úkonů trestního řízení dle § 158 odst. 3 trestního řádu. Tato část trestního řízení končí odevzdáním věci jinému

---

⁴ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6.vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 475

⁵Ust. § 12 odst. 10 trestního řádu: ...přípravným řízením je úsek řízení podle tohoto zákona od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupení věci jinému orgánu, zastavení trestního stíhání, nebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, anebo do jiného rozhodnutí ukončujícího přípravné řízení, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a vyšetřování.

orgánu (§ 159 odst. 1 trestního řádu), odložením věci (§ 159a odst. 1 trestního řádu) nebo vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 trestního řádu).

Vyšetřování je zahájeno vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 odst. 1 trestního řádu. Zahájením trestního stíhání vstupuje přípravné řízení do fáze vyšetřování. „Vyšetřování tedy zpravidla bude navazovat na předchozí formu přípravného řízení, kterou je prověřování. Výjimkou budou případy, kdy má policejní orgán takové skutečnosti, které umožňují zahájit trestní stíhání neprodleně.“⁶ Podstatou a účelem řádné prověřovací a vyšetřovací fáze této části trestního řízení je tedy zajištění důkazů a jejich následné vyhodnocení. Na základě vyhodnocení zajištěných důkazů pak následně státní zástupce buďto podá obžalobu anebo rozhodne o postoupení věci, zastavení trestního stíhání či jeho přerušování, podmíněném zastavení trestního stíhání, schválení dohody o narovnání nebo uzavření dohody o vině a trestu.

Přípravné řízení je primárně realizováno prostřednictvím policejního orgánu a státním zástupcem. Státní zástupce vystupuje v této fázi jako garant zákonnosti a dohlížitel dodržování zákonných postupů pro zajišťování důkazů a zejména odpovídá za podání obžaloby soudu. Soud v této části trestního řízení vystupuje spíše okrajově např. pro účely rozhodování o vazbě nebo o stížnostech proti některým usnesením státního zástupce.

Pro úplnost je třeba ještě uvést, že se rozlišuje tzv. zkrácené přípravné řízení, v němž odpadá vyšetřování a trestní stíhání je zahajováno podáním návrhu na potrestání, o němž je rozhodováno ve zkráceném řízení před samosoudcem.

Opravným prostředkem využitelným v přípravném stádiu trestního řízení je stížnost podle § 141 a násl. trestního řádu.

2.1.2 Předběžné projednání obžaloby

Predběžné projednání obžaloby je dalším stádiem, trestního řízení. V tomto stádiu trestního řízení se je věci již projednána před soudem.

Základní podmínkou konání předběžného projednání obžaloby je pochopitelně podání obžaloby státním zástupcem. „Cílem je prověřit, zda při vyšetřování byly policejním orgánem a státním zástupcem dodrženy veškeré zákonné limity, zejména pak

---

⁶FENYK, J., ČISAŘOVÁ, D., GRIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6.vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 484

práva obhajoby a zda je odůvodněno postavení obviněného před soud.“⁷Po podání obžaloby státním zástupcem předseda senátu posoudí obžalobu ze všech důvodů pro nařízení předběžného projednání obžaloby, jejichž taxativní výčet je vymezen v § 186 trestního řádu, a dospěje k závěru, zda je nutné provést předběžné projednání obžaloby či nikoliv a je možné zahájit hlavní líčení.

Předběžné projednání obžaloby je ukončeno některým z rozhodnutí dle § 188 odst. 1 trestního řádu. Formou, kterou je rozhodováno o předběžném projednání obžaloby, je usnesení. „Pro obsah usnesení platí obecné ustanovení o usnesení (§ 134 trestního řádu). Pouze v usnesení o vrácení věci státnímu zástupci k došetření soud uvede, v kterých směrech je třeba přípravné řízení doplnit a které skutečnosti je třeba objasnit.“⁸Opravným prostředkem proti rozhodnutí soudu ve stádiu předběžného projednání obžaloby je stížnost podle § 141 a násl. trestního řádu.

2.1.3 Hlavní líčení

„Hlavní líčení je zásadní a nejdůležitější stádium trestního řízení, v němž se uplatňují všechny zásady trestního řízení.“⁹ Důležitost hlavního líčení tkví zejména v tom, že je zde rozhodováno o vině a trestu.

Soud je při svém rozhodování o vině a trestu v rámci hlavního líčení ve vztahu k posuzovanému skutku vázán obžalobou, neboť dle § 220 odst. 1 trestního řádu je soud oprávněn rozhodovat toliko o skutku obsaženém v obžalobě. Naproti tomu právní kvalifikací předmětného protiprávního jednání obsaženou v obžalobě soud vázán není.

Způsoby rozhodnutí soudu v hlavním líčení jsou vymezeny v § 220 až 230 trestního řádu. Nejdůležitější formou rozhodnutí soudu v hlavním líčení je rozsudek, kterým se řízení meritorně končí (v prvním stupni) a rozhoduje se jím o vině a trestu. Rozsudkem soud buďto uzná obžalovaného vinným a rozhodne o trestu nebo ho obžaloby zproští. Proti rozhodnutím soudu ve formě usnesení může obžalovaný i státní zástupce podat stížnost ve smyslu § 141 trestního řádu. Opravným prostředkem proti rozsudku je odvolání upravené v § 245 a násl. trestního řádu.

---

⁷ FRYŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. ISBN 978-80-86708-51-5, s. 302

⁸ FENYK, J., ČISAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6.vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 510

⁹ FRYŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. ISBN 978-80-86708-51-5, s. 304

2.1.4 Opravné řízení

„Hlavním důvodem právní úpravy opravných prostředků je úvaha, že jakékoliv rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení může být nesprávné i z objektivního hlediska, neboť i při sebedokonalejší úpravě jednotlivých stádií trestního řízení a při vši pečlivosti orgánů činných v trestním řízení a jejich snaze učinit věcné správné, zákonné i spravedlivé rozhodnutí může dojít vzhledem k složitosti a komplikovanosti skutkových i právních otázek k chybám a nedostatkům, jež pak ovlivňují správnost rozhodnutí.“¹⁰

Opravné řízení je tedy fakultativním stádiem trestního řízení a koná se pouze v případě podání opravného prostředku. Samotné opravné řízení je zahajováno učiněním procesního úkonu osobou k tomu oprávněnou, která se domáhá přezkoumání rozhodnutí soudu, státního zástupce či policejního orgánu, a to pouze z důvodů uvedených v zákoně. Samotný procesní úkon je pak opravným prostředkem.

2.1.5 Vykonávací řízení

„Trestní řízení představuje zákonem stanovený postup orgánů činných v trestním řízení, v rámci něhož jsou činěny procesní úkony směřující k vyřízení konkrétní trestní věci.“¹¹ Vlastní výkon rozhodnutí v sobě zahrnuje i prvek státního donucení. V případě, že má být obsah rozhodnutí splněn dobrovolně¹² a tento je skutečně splněn, není pak samotný výkon rozhodnutí nutný.

V případě výkonu rozhodnutí (vykonávacího řízení) je třeba rozlišit, zda se jedná o výkon odsuzujícího rozsudku či výkon jiného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení. „Samostatné procesní stadium tvoří výkon rozhodnutí, jen jde-li o výkon odsuzujícího rozsudku. V tomto případě je výkon rozsudku posledním stádiem typického průběhu trestního řízení.“¹³ Smyslem výkonu rozhodnutí obecně je realizovat obsah rozhodnutí. Výkon rozhodnutí zařizuje orgán činný v trestním řízení, který rozhodnutí učinil.¹⁴

---

¹⁰MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vyd., Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8, s. 875, s. 876

¹¹FRYŠTÁK, M. *Trestní právo procesní*. Vyd. 2., přeprac. Ostrava: KeyPublishing, 2009. Právo (KeyPublishing). ISBN 978-80-7418-041-5, s.188

¹² Např. osoba, které byla uložena povinnost vydat věc důležitou pro trestní řízení, ji sama dobrovolně vydala

¹³JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 4 vyd., Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 757

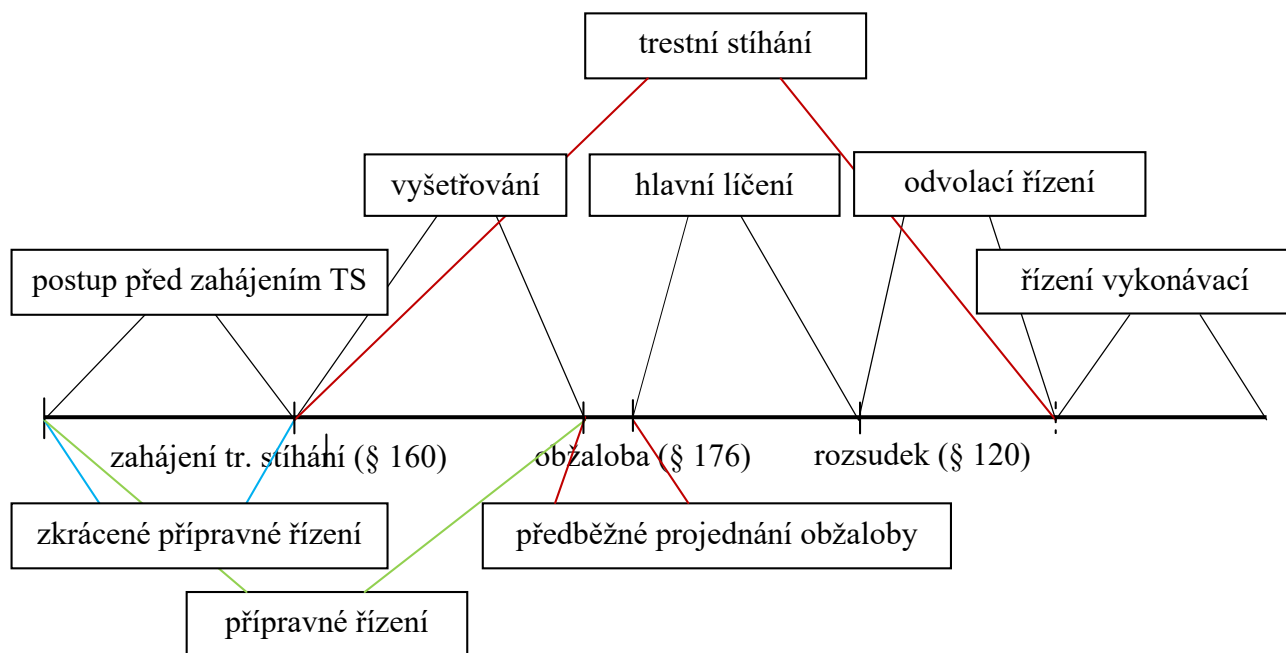
¹⁴ Viz ust. § 315 odst. 1 trestního řádu

Výkon rozhodnutí upravuje trestní řád pouze rámcově a to v § 315 a násl. trestního řádu. Výkon konkrétních druhů trestů je upraven podrobněji ve zvláštních zákonech¹⁵ či jednacím řádem pro okresní a krajské soudy.¹⁶

Závěrem kapitoly autor graficky znázornil průběh trestního řízení.

Obr. 1 Časový průběh trestního řízení

¹⁵ Např. zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, nebo zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby

¹⁶ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy

3 CHARAKTERISTIKA, PRINCIPY A ZÁSADY OPRAVNÉHO ŘÍZENÍ

Průběh a výsledek konkrétního trestního řízení co do jeho kvality, rychlosti, pečlivosti, zákonnosti apod. je odvislý od práce orgánů činných v trestním řízení. Jedná se tak přirozeně o výsledek lidské činnosti. Tzv. lidský faktor může působit pozitivně, ale také naopak negativně při vyhodnocování faktů, důkazů či souvislostí a v důsledku jeho působení mohou vznikat různá pochybení. V trestním řízení je rozhodováno o vině a trestu, a proto je právě zde třeba důsledně dbát o to, aby rozhodování orgánů činných v trestním řízení bylo plně v souladu se zákonem. Posláním opravného řízení je právě zajistit, resp. přinejmenším zvýšit pravděpodobnost a záruku, že rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení jsou v souladu s požadavky zákonnosti a eliminovat tak pochybení způsobená lidským faktorem. Všudypřítomnou hrozbu chybného rozhodnutí jako důsledek působení lidského faktoru v trestním řízení lze také shrnout takto: „I při dokonalých předpisech o zjišťování trestných činů a potrestání jejich pachatelů, při náležité pečlivosti orgánů provádějících trestní řízení se mohou vyskytnout chyby a nedostatky, které v konečných důsledcích mají nepříznivý vliv na správnost rozhodnutí.“¹⁷

Z hlediska účelu opravného řízení v trestním řízení lze rozlišovat v zásadě tři úrovně účelu – všeobecný, bezprostřední a širší. Opravné řízení se v podstatě shoduje s účelem celého trestního řízení. Samotné opravné řízení pak zvyšuje záruku uplatnění zásady materiální pravdy v trestním řízení. Náprava a odstranění nedostatků rozhodnutí v konkrétním případě je bezprostředním účelem opravného řízení v trestním řízení.

„Opravné řízení, jako součást trestního řízení, spočívá v přezkoumávání rozhodnutí v trestních věcech z hlediska jejich zákonnosti a důvodnosti, jakož i správnosti řízení, které jim předcházelo.“¹⁸

V opravném řízení jakožto součásti trestního řízení jsou v míře přiměřené okolnostem a druhu opravného řízení dodržovány základní zásady trestního řízení

---

¹⁷ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 4 vyd., Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 602

¹⁸ MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vyd., Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8, s. 875, s. 876

zakotvené zejména v § 2 trestního řádu. V největší míře jsou základní zásady trestního řízení realizovány v rámci řízení odvolacího.

Opravné řízení je ovládáno mimo obecných zásad trestního řízení také zvláštními zásadami a principy, které jsou realizovány a dodržovány právě a pouze v opravném řízení. Mezi tyto zvláštní zásady a principy patří principy revizní, apelační a kasační, devolutivní a suspenzivní účinek opravných prostředků, princip *beneficium cohaesionis* a zákaz *reformatio in peius*.

3.1 Revizní princip

Opravné prostředky v trestním právu procesním lze členit na základě rozsahu přezkoumání původního napadeného rozhodnutí podle toho, zda se u nich uplatní revizní princip či nikoliv. Rozdíl v uplatnění nebo neuplatnění revizního principu tkví v tom, zda přezkumný orgán přezkoumává napadené rozhodnutí ve všech směrech nebo pouze v omezeném rozsahu.

„Provedení revizního principu znamená, že orgán rozhodující o opravném prostředku přezkoumává správnost všech výroků rozhodnutí, proti kterému byl podán opravný prostředek, a správnost řízení těmito výrokům předcházejícího úplně a všestranně do všech důsledků bez ohledu na to, zda oprávněná osoba všechny tyto výroky napadla a na chyby v nich obsažené upozornila, či nikoli, nebo i když jen podala opravný prostředek bez jakéhokoliv odůvodnění.“¹⁹

Opravné prostředky dle revizního principu lze členit na úplný a omezený. V případě úplného revizního principu se „přezkoumávají všechny výroky rozhodnutí a to ve vztahu ke všem dotčeným osobám“²⁰. Naproti tomu omezený revizní princip znamená, že se „přezkoumávají pouze výroky ve vztahu k osobám, které opravný prostředek podaly.“²¹ „Omezený revizní princip je uplatněn v českém trestním právu procesním pouze v případě stížnosti. U ostatních opravných prostředků platí vázanost přezkumného orgánu podaným opravným prostředkem (napadené výroky, uplatněné námitky, vytykané vady). V případě stížnosti, kde se uplatňuje omezený revizní

---

¹⁹ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 4 vyd., Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 606

²⁰ FRYŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. ISBN 978-80-86708-51-5, s. 341

²¹ FRYŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. ISBN 978-80-86708-51-5, s. 341

princip, lze dovést, že není nutno výslovně uvést, proti kterému výroku usnesení se brojí ani v čem záleží procesní pochybení. Zákonem nejsou stanoveny ani striktní formální požadavky na obsahovou náplň tohoto opravného prostředku, zejména není nezbytné, aby stížnost byla odůvodněna (neodůvodnění stížnosti není důvodem pro její zamítnutí).²²

3.2 Apelační a kasační princip

Opravné prostředky v trestním řízení lze dělit podle způsobu vyřízení napadeného rozhodnutí přezkumným orgánem, tj. zda přezkumný orgán užije kasační nebo apelační princip.

V případě kasačního principu přezkumný orgán při zjištění nesprávnosti napadeného rozhodnutí toto zruší a vrátí věc k novému projednání a rozhodnutí orgánu, který toto vadné rozhodnutí vydal. Naproti tomu při aplikaci apelačního principu přezkumný orgán zjištěnou nesprávnost sám napraví, přičemž původní rozhodnutí nahradí vydáním nového rozhodnutí. Rozdíl mezi oběma principy taktéž spočívá v předmětu přezkumu prováděného přezkumným orgánem. Při apelaci se přezkumný orgán zabývá jak skutkovými otázkami a vadami skutkových zjištění, které může svým postupem a doplněním nebo zopakováním dokazování odstranit a vydat nové rozhodnutí, tak i otázkami právními. „Apelační princip představuje materiální i formální způsob přezkoumávání rozhodnutí v systému dvou skutkových instancí, jehož výsledkem je vlastní rozhodnutí soudu, který o opravném prostředku rozhoduje. Opravné prostředky vybudované na tomto principu směřují proti chybám skutkovým i právním.“²³ Naproti tomu kasační princip lze definovat takto: „Kasační princip představuje formální způsob přezkoumávání rozhodnutí vždy s devolutivním účinkem v systému dvou nebo tří instancí, kdy instance, jejíž rozhodnutí je přezkoumáváno, je vždy instancí skutkovou, a instance, která rozhodnutí přezkoumává, je instancí právní.“²⁴

Opravné řízení je založeno na kombinaci obou uvedených principů, přičemž převažující význam toho kterého principu je spojen s konkrétním opravným

---

²² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 1. 2003, sp. zn. 1 To 7/2003

²³ LANGER, P. *Principy způsobu vyřizování odvolání v trestních věcech, aneb dát přednost apelaci nebo kasaci?*, Trestněprávní revue 8/2006, 2006. s. 221

²⁴ LANGER, P. *Principy způsobu vyřizování odvolání v trestních věcech, aneb dát přednost apelaci nebo kasaci?*, Trestněprávní revue 8/2006, 2006. s. 221

prostředkem. V odvolacím řízení byl novelou trestního řádu z roku 2001²⁵ posílen apelační princip, neboť odvolací soud může provést vlastní dokazování, kterým doplní či zopakuje důkazy provedené soudem prvního stupně, důsledkem čehož se může odchýlit od skutkových zjištění soudu prvního stupně. Dle § 259 trestního řádu, jsou-li skutková zjištění tak nedostatečná, že je nutno hlavní líčení opakovat nebo provádět rozsáhlé a obtížně proveditelné doplnění dokazování, rozhodnutí zruší a vrátí věc soudu prvního stupně k novému projednání. Posláním odvolacího soudu totiž není nahrazovat činnost soudu prvního stupně v hlavním líčení. Kasační princip se typicky uplatní u mimořádných opravných prostředků, kde provádění vlastního dokazování přezkumným orgánem za účelem doplnění a zjištění skutkového stavu v zásadě nepřichází v úvahu. Důsledkem aplikace kasačního principu může být neúměrné prodlužování trestního řízení.

3.3 Devolutivní účinek

Devolutivní účinek je zvláštní princip opravného řízení. „Opravný prostředek může mít devolutivní účinek, což znamená, že se rozhodnutí o opravném prostředku přenáší na jiný orgán (zpravidla vyššího stupně) oproti orgánu, který rozhodoval v opravném řízení, anebo může být bez takového účinku, kdy o něm rozhoduje též orgán, který napadené rozhodnutí vydal. Devolutivní účinek zajišťuje zpravidla kvalitnější přezkoumání napadeného rozhodnutí na vyšší odborné úrovni při zachování základních procesních zásad.“²⁶ Opravné prostředky lze dělit podle toho, zda se u nich devolutivní účinek užije nebo nikoliv. Výhodou uplatnění devolutivního účinku je zvýšení objektivity a záruky zákonnosti rozhodování orgánů činných v trestním řízení, neboť se posuzovanou věcí zabývá jiný orgán. Podstatným důsledkem aplikace devolutivního účinku je také možnost sjednocovat rozhodovací praxi orgánů činných v trestním řízení a naplnit tak širší účel opravného řízení.

Devolutivní účinek má odvolání²⁷ a stížnost.²⁸ V případě stížnosti je však přípustná autoremedura podle § 146 odst. 1 trestního řádu: „Orgán, proti jehož usnesení stížnost směřuje, může jí sám vyhovět, nedotkne-li se změna původního usnesení práv

---

²⁵ Zákon č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

²⁶ HENDRYCH, D. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

²⁷ Viz § 252 trestního řádu

²⁸ Viz § 147 trestního řádu

jiné strany trestního řízení. Jde-li o usnesení policejního orgánu, které bylo vydáno s předchozím souhlasem státního zástupce nebo na jeho pokyn, může policejní orgán sám stížnosti vyhovět jen s předchozím souhlasem státního zástupce.²⁹ Nicméně i v případě užití autoremedury se může stěžovatel domoci přezkoumání takto vydaného rozhodnutí jiným orgánem s využitím devolutivního účinku, neboť „vyřízení stížnosti autoremedurou představuje pouze nové rozhodnutí v první instanci a podle soudní praxe je proti takovému rozhodnutí přípustná stížnost, o níž rozhodne nadřízený orgán uvedený v § 146 odst. 2 (rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR č. 55/1995 Sb. rozh. tr.).“³⁰

Odpor devolutivní účinek nemá, neboť po jeho podání je trestní příkaz zrušen a věc následně projednává soud prvního stupně, který daný trestní příkaz vydal.

3.4 Suspenzivní účinek

Suspenzivní účinek znamená, že podáním opravného prostředku dochází k odkladu výkonu rozhodnutí, proti němuž je podán opravný prostředek, až do rozhodnutí o opravném prostředku. Suspenzivní účinek se uplatní u odvolání. Stížnost má suspenzivní účinek jen, pokud tak stanoví zákon. V případě odporu není na místě úvaha nad suspenzivním účinkem, protože již samotným podáním odporu se původní rozhodnutí (trestní příkaz) ruší.

3.5 Princip *beneficium cohaesionis*

Princip *beneficium cohaesionis* lze česky vyjádřit jako „dobrodiní záležející v souvislosti“³¹. „Princip *beneficium cohaesionis* spočívá v tom, že rozhodnutí, proti němuž podala opravný prostředek jen některá z oprávněných osob, lze změnit i ve prospěch další osoby, jíž se týká napadené rozhodnutí a která proti němu nepodala opravný prostředek.“³² Princip *beneficium cohaesionis* představuje zásah do zásady nezměnitelnosti pravomocného rozhodnutí a také překročení principu vázanosti rozsahem přezkumu napadeného rozhodnutí v souvislosti s podaným opravným prostředkem.

---

²⁹ Viz § 146 odst. 1 trestního řádu

³⁰ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 4 vyd., Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 608

³¹ HENDRYCH, D. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

³² FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 582

Pro uplatnění této zásady musí být společně splněny následující podmínky³³. V opravném řízení musí být vyhověno podanému opravnému prostředku ohledně některé z osob, která podala nebo v jejíž prospěch byl podán opravný prostředek. Důvod, pro který bylo vyhověno podanému opravnému prostředku, prospívá další osobě, v jejíž prospěch opravný prostředek podán nebyl, přičemž o obou osobách bylo rozhodnuto tímž napadeným rozhodnutím. Věc nebyla vůči některé z osob vyloučena ze společného řízení dle § 23 odst. 1 trestního řádu. Jsou-li uvedené podmínky společně splněny, přezkumný orgán je povinen aplikovat princip *beneficium cohaesionis*.

3.6 Zákaz *reformatio in peius*

Zákaz *reformatio in peius* lze česky vyjádřit jako „zákaz změny k horšímu“³⁴. Tento princip nedovoluje, aby bylo v případě opravného prostředku podaného ve prospěch obviněného rozhodnutím přezkumného orgánu zhoršeno postavení obviněného³⁵. Zákaz *reformatio in peius* se uplatní pouze v případě, že opravný prostředek byl podán výlučně ve prospěch obviněného. Pakliže byl podán pouze opravný prostředek v neprospěch obviněného nebo byly podány opravné prostředky současně ve prospěch i neprospěch obviněného, zákaz *reformatio in peius* se neuplatní. Podle stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky lze zlepšit postavení určité osoby i z podnětu opravného prostředku podaného pouze v její neprospěch, jak vyplývá z následujícího závěru Nejvyššího soudu České republiky: „Odvolací soud může na podkladě odvolání podaného státním zástupcem pouze v neprospěch obviněného zrušit nebo změnit napadený rozsudek soudu prvního stupně nejen v neprospěch obviněného, ale i v neprospěch a ve prospěch obviněného a také výlučně v jeho prospěch. Takovému rozhodnutí nebrání ani skutečnost, že obviněný se po vyhlášení rozsudku výslovně vzdal odvolání (§ 250 odst. 1 trestního řádu).“³⁶

---

³³ Tyto podmínky vyplývají pro jednotlivé druhy opravných prostředků přímo z trestního řádu: stížnost (§ 150 odst. 2 trestního řádu), odvolání (§ 261 trestního řádu), dovolání (§ 265k odst. 2 trestního řádu), stížnost pro porušení zákona (§ 269 odst. 2 trestního řádu) a obnova řízení (§ 285 trestního řádu).

³⁴ HENDRYCH, D. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

³⁵ Podmínky uplatnění zákazu reformace *in peius* vyplývají pro jednotlivé druhy opravných prostředků přímo z trestního řádu: stížnost (§ 150 odst. 1 a 3 trestního řádu), odvolání (§ 259 odst. 4 a § 264 odst. 2 trestního řádu), dovolání (§ 265s odst. 2 trestního řádu), stížnost pro porušení zákona (§ 273 trestního řádu) a obnova řízení (§ 289 písm. b) trestního řádu)

³⁶ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.1.2013, sp. zn. Tpjn 303/2012

Zákaz reformatio in peius se neuplatní v případě podání odporu proti trestnímu příkazu, neboť při zrušení trestního příkazu a nařízení hlavního líčení není samosoudce vázán právní kvalifikací ani druhem a výměrou trestu obsaženým v trestním příkazu, jak přímo vyplývá z § 314g odst. 2 trestního řádu.

4 ŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

„Každá lidská činnost, a tedy i trestní řízení, se potýká s jistou mírou chybovosti, neboť „errare humanum est“ (mýlití se, je lidské). Smyslem opravných prostředků v trestním řízení je minimalizovat chybovost v rozhodnutí jednotlivých orgánů činných v trestním řízení, která by měla vliv na spravedlivé rozhodování, a tím i na splnění účelu a smyslu trestního řízení.“³⁷

Opravné prostředky se člení na řádné a mimořádné. Rozlišení opravných prostředků je odvislé od toho, zda je napadané rozhodnutí v právní moci či nikoliv, Řádný opravný prostředek lze podat proti rozhodnutí, které nenabýlo právní moci, kdežto mimořádné opravné prostředky slouží k přezkumu rozhodnutí v právní moci.

„Opravný prostředek je procesní úkon, kterým se oprávněná osoba domáhá způsobem stanoveným v trestním řádu přezkoumání předchozího rozhodnutí jiného orgánu činného v trestním řízení. Obecným cílem je zajistit správnost a zákonnost rozhodování, v konkrétní věci jde o případnou nápravu nesprávného rozhodnutí.“³⁸

Současně je nutné podotknout, že vždy záleží na osobě oprávněné a jejím uvážení, zda využije možnost podání opravného prostředku, je to tedy fakultativním, tedy volitelným, úkonem. Jak z uvedeného logicky vyplývá, může celé trestní řízení proběhnout bez jakéhokoliv opravného řízení, pokud všichni účastníci rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení hodnotí jako věcně správné.

Řádné opravné prostředky v trestním řízení směřují do nepravomocných rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, tedy do rozhodnutí, které je platné a vydané, avšak ještě nenabýlo právní moci. Podaný řádný opravný prostředek má zpravidla tzv. suspenzivní účinek, tedy tento způsobuje odklad výkonu rozhodnutí do okamžiku, než bude o řádném opravném prostředku rozhodnuto a tím nenabude právní moci.

---

³⁷NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-237-0, s. 311

³⁸FRYŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. ISBN 978-80-86708-51-5, s. 340

Trestní řízení je dvouinstanční řízení, čehož jsou důkazem právě řádné opravné prostředky, když každé rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení je právě přezkoumatelné jemu nadřazeným orgánem.

Mezi řádné opravné prostředky se řadí odvolání, které je podáváno proti rozsudku soudu prvního stupně, odpor, který je podáváný proti trestnímu příkazu, který také vydává soud prvního stupně a dále stížnost, která je podávána proti jakémukoliv rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení.

4.1 Odvolání

„Odvolání je nejvýznamnějším (řádným) opravným prostředkem, který jako jediný lze podat proti každému dosud nepravomocnému rozsudku soudu prvního stupně. význam odvolání plyne z toho, že umožňuje přezkoumat právě rozsudek soudu prvního stupně, kterým se rozhoduje o nejdůležitějších otázkách trestního řízení – o vině či nevině obžalovaného, o uložení trestních sankcí a o povinnosti k náhradě škody nebo nemajetkové újmy anebo k vydání bezdůvodného obohacení.“³⁹

V případě, že obžalovaný souhlasí s rozhodnutím soudu prvního stupně, může se vzdát práva odvolání za sebe i osoby oprávněné k tomu podat odvolání. V okamžiku, kdy se práva odvolání vzdá i státní zástupce, nabývá rozsudek soudu prvního stupně okamžitě právní moci a je jako věcně správný tímto okamžikem vykonatelný a může okamžitě způsobit účinky, tedy je závazný a vynutitelný veřejnou mocí.

Podané odvolání tedy podněcuje soud odvolací, aby přezkoumal správnost, zákonnost a spravedlivost rozsudku, jakož i celé řízení, které předcházelo podání odvolání. Samotný institut podání odvolání je garantem práv a svobod osob, kterých se týká trestní řízení a zároveň je prostředkem k dodržování zákonnosti v postupu celého trestního řízení.

V praxi se tak stává, že pokud se obě strany vzdají na místě práva podat odvolání, nežádají zároveň písemné odůvodnění rozsudku, což zpravidla soudy prvního stupně uvítají, neboť jím tímto okamžikem odpadá povinnost dlouze odůvodňovat své rozhodnutí, neboť postačí pouze slovní odůvodnění, které následuje bezprostředně po vyhlášení rozsudku, jakož i poučení o řádném opravném prostředku.

---

³⁹DRAŠTÍK, A., FENYK, J., a kol. *Trestní řád. Komentář. II.díl.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7, s. 1140

4.1.1 Předmět odvolání a osoby oprávněné podat odvolání

„Předmětem odvolání jsou všechny rozsudky soudu první instance. Přitom u každého takového rozsudku lze napadat všechny výroky rozsudku, proti nimž mohl odvolatel podat odvolání; skutečnost, že některý z výroků, jímž mělo být rozhodnuto, nebyl učiněn; řízení, které rozsudku předcházelo.“⁴⁰

Rozsudek může odvoláním napadnout:

- státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoliv výroku,
- obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká,
- zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci,
- poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného bohatění, pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení,
- osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej také napadat proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.⁴¹

„Státní zástupce může odvolání podat v neprospěch, ale i ve prospěch obžalovaného, a to pro nesprávnost kteréhokoli výroku,“⁴² přičemž státní zástupce zpravidla podává odvolání v neprospěch obžalovaného.

Obžalovaný, jak bylo shora zmíněno, může podat odvolání a napadnout tak rozsudek pro nesprávnost výroku, který se ho pak přímo týká, a to pouze ve svůj prospěch, přičemž ve prospěch obžalovaného může podat odvolání i osoba k tomu oprávněná, tedy jeho příbuzný v pokolení přímém, sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh. Dále pak odvolání ve prospěch obžalovaného může podat jeho zákonný zástupce, a to v případě, kdy je obžalovaný omezen ve způsobilosti k právnímu

---

⁴⁰MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vyd., Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8, s. 875, s. 914, s. 915

⁴¹ § 246 zákona trestního řádu

⁴²FRYŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. ISBN 978-80-86708-51-5, s. 342

jednání či obhájce,⁴³ který je však povinen se řídit pokyny klienta, tedy obžalovaného, a to i v případech, kdy je obhájce jiného názoru. V praxi si zpravidla v těchto případech, nechávají obhájci podepsovat výslovný pokyn klienta, a to buď podat či nepodat odvolání, aby v případě stížnosti na Českou advokátní komoru, mohl prokázat, že jednal pouze v souladu s uděleným pokynem a tedy se nedopustil kárného provinění, za které by mohl být postihnut. Odvolání podávané obhájcem za obžalovaného, není podáváno vlastním jménem, nýbrž jménem obžalovaného, neboť obhájce není osobou se samostatným právem odvolání podat.

Za zúčastněnou osobu může podat i odvolání osoba, která byla k tomu zmocněna, a to pouze do výroku zabrání věci.

Odvolání dále může podat osoba poškozená. „Poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, může napadnout rozsudek pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení. Odvolání může podat v neprospěch obžalovaného. Poškozený se však nemůže odvolat proti výroku zprošťujícího rozsudku, kterým soud odkázal poškozeného s jeho nárokem na náhradu škody na jiné řízení, protože výrok o povinnosti obžalovaného k náhradě škody je možno učinit jen v rozsudku odsuzujícím.“⁴⁴ Osoba poškozená však nemůže napadnout výrok, kterým se stanoví vina či trest obžalovaného.

4.1.2 Procesní stránka odvolání

„Pro účinné podání odvolání nevyžaduje trestní řád žádnou zvláštní formu. Proto ho lze podat v jakékoli formě stanovené obecně pro podání podle § 59 odst. 1 věty druhé, tj. písemně, ústně do protokolu, v elektronické podobě podepsané elektronicky podle zvláštních předpisů, telegraficky, telefaxem nebo dálnopisem. Pro podání v elektronické podobě pak platí další požadavky podle § 59 odst. 2. Nejčastěji se odvolání podává písemně, ale mnohdy také ihned po vyhlášení rozsudku ústně do protokolu o hlavním líčení. Odvolání musí být jasným a nepochybným projevem

---

⁴³Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii § 16 odst. 2 „Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné“

⁴⁴JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 4 vyd., Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 619, s. 620

vůle oprávněné osoby, že hodlá odporovat určitému rozsudku, a třebaže je nesprávně označeno (např. jako stížnost), a posuzuje se zásadně podle svého obsahu.“⁴⁵

Od doručení rozsudku, proti kterému se chce obžalovaný odvolat, počíná běžet zákonná lhůta k podání odvolání, která činí 8 dní. V případě, že je rozsudek doručován obžalovanému a jeho obhájci, popřípadě jeho zákonnému zástupci, počíná běžet tato lhůta k podání odvolání dnem, v němž bylo doručeno nejpozději, přičemž ostatním osobám běží lhůta samostatně. Lhůta k podání odvolání lze tzv. oddálit tak, že po doručení napadaného rozsudku obhájci, může v poslední den lhůty podat tzv. blanketní odvolání, které odůvodní v jeho stanovené lhůtě, přičemž toto musí obsahovat, proti čemu se obžalovaný odvolává, jakož i odvolací důvody.

„Právní úprava odvolání a odvolací řízení poskytuje s ohledem na uvedený význam odvolání velmi široké možnosti přezkoumání rozsudků soudu první instance.“⁴⁶ Ustanovení § 246 pak dává jen obecný rámec, podle něhož je možno rozsudek napadat, a to:

- pro nesprávnost výroku rozsudku, kdy tato pak může vyplývat z vad skutkových,⁴⁷ tedy pokud soud prvního stupně dospěje k neplatnému zjištění, které je nesprávné, neúplné, nejasné či jednotlivá zjištění jsou v rozporu samy se sebou a vad právních;⁴⁸
- pokud nebyl učiněn výrok, který měl být;
- pro porušení ustanovení, které rozsudku předcházelo,⁴⁹ jedná se o vady, které mohly vzniknout při hlavním řízení, ale i o vady, ke kterým mohlo dojít v předcházejících řízeních, tedy v přípravném řízení či při předběžném projednání obžaloby.

Samotné odvolání je podáváno k soudu přímo nadřazenému tomu, který rozhodoval v prvním stupni a to právě prostřednictvím soudu prvního stupně, jakož i jeho doplnění.

---

⁴⁵ PÚRY, F. § 249 [Obsah odvolání]. In: ŠÁMAL, P., GŘIVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAJN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 2988

⁴⁶ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 595

⁴⁷ Latinsky: error in facto

⁴⁸ Latinsky: error in iure

⁴⁹ Latinsky: error in procedendo

S odkazem na shora popsané je třeba podotknout, že podané odvolání má suspenzivní, tedy odkladný, účinek.

„Odvolání podané oprávněnou osobou, řádně a včas má především ten účinek, že se jím zahajuje odvolací řízení jako fakultativní součást trestního stíhání, které probíhá dílem u soudu prvního stupně a z převážné části u odvolacího soudu.“⁵⁰

„Zákon nezná případ, že by rozsudek nebo jeho část byly vykonatelné dříve, než nabyly právní moci, naproti tomu odvolání, podané proti rozsudku včas a osobou k tomu oprávněnou, má odkladný účinek, který minimálně do rozhodnutí odvolacího soudu zamezuje jeho vykonatelnosti.“⁵¹

Na tomto místě je nutné poznamenat, že napadený rozsudek může nabýt právní moci i částečně, a to u výroků, proti kterým nemožné odvolání či proti nimž odvolání podáno nebylo, nebo se osoba k tomu oprávněná vzdala práva podat odvolání.

O podaném odvolání tedy rozhoduje soud nadřazený soudu, který rozhodoval v prvním stupni, přičemž místní příslušnost soudu odvolacího se řídí místní příslušností soudu prvního stupně.

„Příslušnost odvolacích soudů se tedy odvíjí od věcné a místní příslušnosti soudů prvního stupně, jejichž rozsudek je přezkoumáván v odvolacím řízení. Místní příslušnost odvolacího soudu může být z důležitých důvodů výjimečně změněna, a to rozhodnutím nejbližší společně nadřízeného soudu (podle povahy věci vrchního nebo Nejvyššího soudu) o odnětí a přikázání věci.“⁵²

Soud odvolací o podaném odvolání rozhoduje buď ve veřejném či neveřejném zasedání a jedná se o fázi trestního řízení přezkumnou i rozhodovací, přičemž je vždy rozhodováno v senátech složených ze soudců daného soudu, jednoho předsedy a dvou soudců, jakožto přísedících, aby byla zachována zákonnost rozhodovacího procesu.

---

⁵⁰ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní* 6. aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 538

⁵¹ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. vyd., V nakl. Linde 1. vyd. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 809

⁵² FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 544

Častější forma rozhodování je veřejné zasedání, kdy odvolací soud rozhoduje o podaném odvolání a může rozhodnout způsoby již popsány výše v této práci, přičemž odvolací soud rozhoduje formou usnesení či může vydat sám rozsudek.

„Tuto formu projednání zvolil zákonodárce, aby odlišil toto stadium trestního řízení od hlavního líčení před soudem prvního stupně, ve kterém leží těžiště projednání věci, a zároveň zdůraznil, že úkolem odvolacího soudu je především přezkoumání správnosti, zákonnosti a spravedlnosti rozsudku a řízení, které mu předcházelo.“⁵³

Postup veřejného zasedání výslovně upravuje ustanovení § 235 trestního řádu, který stanoví:

„(1) Po zahájení veřejného zasedání podá předseda nebo jím určený člen senátu na podkladě spisu zprávu o stavu věci zaměřenou na otázky, které je třeba ve veřejném zasedání řešit. Poté osoba, která dala svým návrhem k veřejnému zasedání podnět, návrh přednese. Osoba, která může být přímo dotčena rozhodnutím, jakož i státní zástupce se k návrhu vyjádří, nejsou-li sami navrhovateli.

(2) Jsou-li při veřejném zasedání prováděny důkazy, užije se přiměřeně ustanovení o dokazování u hlavního líčení. Omezení v provádění důkazů čtením protokolu o výpovědi svědka nebo znalce nebo přehráním obrazového a zvukového záznamu pořízeného o jejich výslechu provedeném prostřednictvím videokonferenčního zařízení platí pouze pro veřejné zasedání konané o odvolání.

(3) Po provedení důkazů udělí předseda senátu slovo ke konečným návrhům. Je-li osobou, která může být přímo dotčena rozhodnutím, obviněný, má právo mluvit poslední.“⁵⁴

Neveřejné zasedání může odvolací soud nařídit pouze v omezeném rozsahu, tedy kdy není nutné nařídit veřejné zasedání anebo v okamžiku, kdy není potřeba provádět dokazování. Výsledkem neveřejného zasedání jsou jen některá rozhodnutí, která jsou taxativně vymezena v ustanovení § 263 odst. 1 trestního řádu, tedy pokud bylo odvolání podáno opožděně, osobou, která nebyla oprávněna podat odvolání nebo osobou, která se odvolání výslovně vzdala nebo znovu podala odvolání, které v téže věci již předtím výslovně vzala zpět. „Neveřejné zasedání bude nařízeno tedy zejména tehdy, je-li třeba

---

⁵³ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. *Trestní právo procesní*. Praha: C.H. Beck 2013. ISBN 978-80-7400-496-4, s. 92

⁵⁴ § 235 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád

odvolání zamítnout nebo odmítnout z formálních důvodů nebo lze-li vůbec rozhodnout na podkladě spisů bez ústního jednání a provádění důkazů.“⁵⁵

Důkazy provádějící v neveřejném zasedání se pak provádějí jen v omezeném rozsahu, přičemž odvolací soud rozhoduje pouze usnesením.

4.2 Odpor

„Odpor je specifickým opravným prostředkem proti trestnímu příkazu. Odpor se podává u soudu, který trestní příkaz vydal, a to do osmi dnů od jeho doručení. Podaný odpor nelze vzít zpět vzhledem k tomu, že jeho podáním se trestní příkaz zrušuje ze zákona bez dalšího opatření či rozhodnutí samosoudce. Ustanovení § 250 odst. 2 nelze použít ani analogicky.“⁵⁶

Jak bylo popsáno odpor lze podat pouze proti trestnímu příkazu. Trestní příkaz je specifickým rozhodnutím a lze ho vydat pouze za okolností, které jsou jasně stanoveny zákonem. Podmínky pro jeho vydání stanovuje konkrétně ustanovení § 314e trestního řádu. Trestní příkaz může vydat pouze samosoudce a to i bez projednání věci v hlavním líčení, a to pokud je spolehlivě prokázán skutkový stav věci, přičemž má povahu odsuzujícího rozsudku a lze ho vydat i ve zjednodušeném řízení po zkráceném přípravném řízení. Trestním příkazem lze uložit pouze tresty, které jsou taxativně vymezeny již v citovaném ustanovení a kterými jsou následující:

- trest odnětí svobody do jednoho roku s podmíněným odkladem jeho výkonu;
- domácí vězení do jednoho roku;
- trest obecně prospěšných prací;
- trest zákazu činnosti do pěti let;
- peněžitý trest;
- trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty;
- vyhoštění do pěti let;
- zákaz pobytu do pěti let;
- trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce do pěti let.

---

⁵⁵ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 4 vyd., Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 638

⁵⁶ ŠÁMAL, P. § 314g [Odpor]. In: ŠÁMAL, P., GRÍVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAJN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 3589.

Jak bylo výše popsáno, odpor je řádným opravným prostředkem, který může podat obviněný, jakož i osoby oprávněné k tomu podat za obviněného odvolání v jeho prospěch, zároveň odpor proti trestnímu příkazu může podat státní zástupce.

„Obviněnému, státnímu zástupci a osobám, které jsou oprávněny podat ve prospěch obviněného odvolání, umožňuje trestní řád, aby se domohli projednání věci v hlavním líčení. Tuto možnost jim dává oprávněním podat proti trestnímu příkazu zvláštní opravný prostředek, kterým je odpor.“⁵⁷

Procesní náležitosti u tohoto opravného prostředku jsou obdobné jako u odvolání, tedy podává se u soudu, který tento vydal v zákonné 8 denní lhůtě, přičemž tato počíná běžet dnem nejpozdějšího doručení. Odlišnost lze však spatřit v tom, že podaný odpor nelze vzít zpět, neboť včasné podaný odpor ruší trestní příkaz jako takový a tedy nedochází k dalšímu rozhodování soudů druhého stupně, tedy je zde zachována jednoinstančnost řízení. V případě, že je podaný odpor, samosoudce, který tento vydal, nařídí ve věci samé hlavní líčení.

Dalším specifickým tohoto opravného prostředku je, že po provedeném dokazování v rámci hlavního líčení, může samosoudce uložit i trest přísnější, než byl uložen v napadeném trestním příkazu. Z uvedeného pak vyplývá, že je zde zcela evidentně prolomena zásada *reformacio in peius*.

4.3 Stížnost

Stížnost je také specifickým řádným opravným prostředkem, který se uplatňuje v průběhu celého trestního řízení proti nepravomocnému rozhodnutí⁵⁸ jakéhokoliv orgánu činného v trestním řízení. Stížností lze tedy podat proti jakémukoliv usnesení policejního orgánu, na rozdíl od usnesené vydané státním zástupcem či soudem, neboť tyto rozhodnutí lze napadnout pouze v případech, které výslovně připouští zákon.

„Usnesením se řeší zpravidla otázky menší závažnosti a tomu odpovídá i zákonná úprava stížnosti (omezený okruh osob oprávněných k podání stížnosti,

---

⁵⁷JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. vyd., V nakl. Linde 1. vyd. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 700

⁵⁸ Rozhodnutí je vždy vydáváno ve formě usnesení.

kratší lhůty a způsob rozhodování o n) tak, aby řízení o ní bylo jednodušší, rychlejší a méně formalizované.“⁵⁹

„Stížnost není přípustná proti jiným formám rozhodování a postupů orgánů činných v trestním řízení, jako jsou opatření, nařízení, příkazy, souhlas, určení apod. Stížnost není přípustná z těchto důvodů ani proti obžalobě a nelze ji též směřovat s oprávněním žádat státního zástupce o přezkoumání postupu policejního orgánu.“⁶⁰

S ohledem na charakter jednotlivých usnesení a otázek, které řeší, není stížnost přípustná proti všem druhům usnesení, například není přípustná proti usnesení, kterými se upravuje pouze průběh samotného řízení⁶¹, neboť v případě, kdy by byla stížnost přípustná proti jakémukoliv usnesení, mohlo by to způsobovat průtahy v řízení.

Tento řádný opravný prostředek vychází zejména z kasačního opravného systému, přičemž tento systém dovoluje přezkoumání rozhodnutí výlučně po právní stránce.

4.3.1 Stížnost proti usnesení policejního orgánu

Policejní orgán je činný v přípravném trestním řízení, přičemž v této fázi je uplatňován dozor ze strany státního zástupce.

Stížnost lze podat proti jakémukoliv usnesení policejního orgánu, kdy není podstatné, které osoby se napadené usnesení týká, přičemž tento institut zejména slouží k uplatnění důsledného dozoru státního zástupce.

„Smyslem napadnutelnosti každého usnesení policejního orgánu je umožnit v co nejširší míře přezkoumat a případně odstranit závčas nedostatky, které se v práci těchto orgánů mohou projevit.“⁶²

Jak ze shora uvedeného vyplývá, státní zástupce v rámci svého dozoru, rozhoduje o podané stížnosti. Státní zástupce tímto zároveň přezkoumává postup

---

⁵⁹JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. vyd., V nakl. Linde 1. vyd. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-630-3, s. 609

⁶⁰GŘIVNA, T. § 141 [Přípustnost a účinek]. In: ŠÁMAL, P., GŘIVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAIN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1754.

⁶¹ Např. o tom, že se nebudou při hlavním líčení provádět další důkazy a dokazování se končí.

⁶²GŘIVNA, T. § 141 [Přípustnost a účinek]. In: ŠÁMAL, P., GŘIVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAIN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013 ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1754.

policejního orgánu, přičemž tímto může včas odstranit případné chyby policejního orgánu, které by nešly napravit v pozdějších fázích trestního řízení.

„Při výkonu nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení je státní zástupce mimo jiné oprávněn zúčastnit se provádění úkonů policejního orgánu, osobně provést jednotlivý úkon nebo i celé vyšetřování a vydat rozhodnutí v kterékoliv věci; přitom postupuje podle ustanovení trestního řádu pro policejní orgán a proti jeho rozhodnutí je přípustná stížnost ve stejném rozsahu jako proti rozhodnutí policejního orgánu.“⁶³

O podané stížnosti proti policejnímu orgánu rozhoduje státní zástupce, který je oprávněn rušit nezákonná nebo řádně neodůvodněná rozhodnutí či opatření policejního orgánu, přičemž tyto může nahradit vlastními rozhodnutími. V případě, že takto státní zástupce učiní, tedy nahradí rozhodnutí policejního orgánu, a nevychází z podané stížnosti, je pak tedy i proti tomuto rozhodnutí přípustná stížnost, neboť se dostává do stejné procesní situace.

Usnesení vdané policejním orgánem či státním zástupcem, musí obsahovat všechny obligatorní náležitosti, jako je označení orgánu, který toto vydal, výroková část, tedy co předmětné usnesení upravuje, řádné odůvodnění, které musí být logické a zejména přezkoumatelné a na závěr poučení o možnosti podat opravný prostředek, tedy stížnost, proti tomuto rozhodnutí, jakož i zákonnou lhůtu které musí podána. V okamžiku podání stížnosti po uplynutí řádné lhůty, je důvodem pro nadřízený orgán takovou stížnost odmítnout a nijak k ní nepřihlížet.

4.3.2 Stížnost proti rozhodnutí soudu a státního zástupce

„Stížnost proti usnesení soudu (senátu, předsedy senátu, samosoudce, soudce) a státního zástupce je naproti tomu přípustná jen v zákonem přesně vyjmenovaných případech, navíc pouze rozhodují-li tyto orgány v prvním stupni.“⁶⁴

Z uvedeného pak vyplývá, že podat stížnost nelze v případech, kdy státní zástupce rozhoduje jako orgán druhého stupně, je zde tedy zachována dvojinstančnost

---

⁶³FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 658

⁶⁴GŘIVNA, T. § 141 [Přípustnost a účinek]. In: ŠÁMAL, P., GŘIVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAJN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1754.

trestního řízení, přičemž se má za to, že usnesením vydaným v rámci prvního stupně je i usnesení státního zástupce po podání stížnosti v rámci tzv. autoremedury.⁶⁵

Stížnost lze tedy podat pouze v případě, kdy to zákon výslovně připouští, v opačném případě není k podané stížnosti nikterak přihlíženo.

Stížnost dále není přípustná proti rozhodnutí Nejvyššího soudu, neboť tento v žádném případě nerozhoduje v první instanci.

Proti usnesení nejvyššího státního zástupce je stížnost přípustná jen v případě, jestliže jde o taková usnesení, proti němuž je přípustná stížnost, o které přísluší rozhodnout soudu podle § 146a trestního řádu, tedy:

Rozhodování o stížnosti proti rozhodnutím o zajištění osob a majetku a o uložení pořádkové pokuty

„(1) O stížnosti proti rozhodnutí, kterým státní zástupce

- a) rozhodl o dalším trvání vazby nebo o žádosti o zrušení omezení spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí, které bylo obviněnému uloženo podle § 73 odst. 4 nebo § 73a odst. 3 (§ 73b odst. 2),
- b) rozhodl o žádosti o zrušení omezení spočívajícího v zákazu vycestování do zahraničí (§ 77a odst. 4),
- c) zajistil peněžní prostředky na účtu u banky, nebo u spořitelního a úvěrního družstva nebo jiné instituce, která vede účet pro jiného, rozhodl o blokaci peněžních prostředků penzijního připojištění se státním příspěvkem, blokaci čerpání finančního úvěru a blokaci finančního pronájmu, rozhodl o omezení takového zajištění nebo blokace, nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění nebo blokace (§ 79a odst. 1, 3, 4 a § 79b),
- d) zajistil zaknihované cenné papíry, rozhodl o omezení takového zajištění nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení zajištění zaknihovaných cenných papírů (§ 79c odst. 4),
- e) zajistil nemovitost, rozhodl o omezení zajištění nemovitosti, nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění (§ 79d odst. 1, 7 a 8),
- f) zajistil jinou majetkovou hodnotu, rozhodl o omezení zajištění jiné majetkové hodnoty, nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení

---

⁶⁵Samoopravy vlastního rozhodnutí

- takového zajištění (§ 79e odst. 1 a 7),
- g) zajistil náhradní hodnotu, rozhodl o omezení zajištění náhradní hodnoty, nebo nevyhověl žádosti o zrušení nebo omezení takového zajištění (§ 79f),
  - h) vydal příkaz k zajištění majetku v jiném členském státě Evropské unie, rozhodl o uznání příkazu k zajištění majetku nacházejícího se na území České republiky, anebo rozhodl o omezení takového zajištění (§ 460b, 460f a § 460h odst. 2),
  - i) zajistil majetek obviněného k zajištění nároku poškozeného nebo rozhodl o omezení zajištění (§ 47 a § 48 odst. 2),
  - j) zajistil majetek obviněného (§ 347),
  - k) rozhodl o uložení pořádkové pokuty (§ 66 odst. 1) nebo
  - l) rozhodl o zničení věci ohrožující bezpečnost lidí nebo majetku (§ 81b odst. 1), rozhoduje zpravidla do pěti dnů po uplynutí lhůty k podání stížnosti všem oprávněným osobám soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který napadené rozhodnutí vydal.
- (2) O stížnosti proti rozhodnutí policejního orgánu podle § 66 odst. 1, § 79a odst. 1 a 3, § 79b, § 79c odst. 4, § 79d odst. 1 a 7, § 79e odst. 1 a 7 nebo § 79f rozhoduje ve lhůtě uvedené v odstavci 1 soud, v jehož obvodu je činný státní zástupce, který ve věci vykonává dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení. Věc předkládá soudu k rozhodnutí státní zástupce.“

4.3.3 Osoby oprávněné podat stížnost

Zákon přímo vymezuje okruh osob, které jsou oprávněny podat stížnost, a to dle dvou kritérií, je tedy zřejmé, že okruh osob, které mohou podat stížnost, relativně široký, podobně jako u odvolání.

Stížnost může podat osoba, které usnesení přímo týká nebo která dal podnět svým návrhem k vydání předmětného usnesení a k němuž ji zákon opravňuje.⁶⁶ Zároveň je třeba uvést, že proti usnesení soudu, na rozdíl u odvolání, může stížnost podat o státní zástupce, a to ve prospěch obviněného.

„Pokud jde o osobu, které se usnesení přímo dotýká, je jí ten, o jehož právech či povinnostech se v usnesení rozhoduje (zejména se bude jednat o obviněného,

---

⁶⁶ Osobu k podání takového návrhu musí opravňovat zákon, např. poškozený může navrhnout zajištění svého nároku na majetku obviněného.

ale může jít i o jinou osobu zúčastněnou na řízení, např. osoba, které byla uložena pořádková pokuta.“⁶⁷

Dále zákon obsahuje výčet jednotlivých oprávněných osob podat stížnost, přičemž tyto osoby mají vždy přednost, před shora uvedenou skupinou osob.

„Okruh osob oprávněných podat stížnost je tedy obecně stanoven tak, že zahrnuje osoby, které mají důvodný zájem na obsahu usnesení buď pro svůj vztah k věci, o níž bylo rozhodováno, nebo pro svůj vztah k osobě, která byla oprávněna podat stížnost z důvodu svého vztahu k věci, anebo vzhledem ke svému úřednímu postavení.“⁶⁸

Za osobu oprávněnou může podat stížnost i jeho zástupce, přičemž v okamžiku, kdy obviněný má buď zvoleného obhájce, či ustanoveného soude, tzv. obhájce ex offo, podává za něj stížnost po poradě právě obhájce, kdy tento se řídí jeho pokyn, avšak existuje i výjimka z popsaného pravidla, kdy se obhájce nemusí řídit pokynem obviněného, a může v jeho prospěch podat stížnost, a to pokud je obviněný omezen ve způsobilosti k právnímu jednání. Stížnost i proti vůli obviněného, který je omezen k právnímu jednání může podat i jeho zákonný zástupce.

Okruh osob oprávněných podat stížnost proti některým rozhodnutím ve prospěch obviněného je rozšířen v ustanovení § 142 odst. 2,⁶⁹ toto se týká zejména usnesení o vazbě, o ochranném léčení a o zabezpečovací detenci, přičemž toto se neuplatní u obviněných právnických osob, a to čistě z povahy věci a obviněné společnosti. Osoby oprávněné v tomto okruhu podávají stížnost vlastním jménem, hlavní omezení lze spatřovat zejména v tom, že toto právo nedopadá ve prospěch dalších oprávněných osob. Návazným k tomuto ustanovení je § 72 odst. 1 ZSM o právech orgánu sociálně-právní ochrany dětí v řízení proti mladistvému podávat opravné prostředky ve prospěch mladistvého, a to i proti jeho vůli; lhůta k podání stížnosti mu běží samostatně.⁷⁰

---

⁶⁷ CHMELÍK, J. *Trestní řízení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-488-6, s.367

⁶⁸ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 662

⁶⁹ Proti usnesení o vazbě, o ochranném léčení a o zabezpečovací detenci mohou podat stížnost ve prospěch obviněného též osoby, které by mohly podat v jeho prospěch odvolání.

⁷⁰ ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 766

Orgán péče o dítě, který dal podnět k trestnímu stíhání obviněného pro trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 196 TrZ, není osobou oprávněnou k podání stížnosti proti usnesení o zastavení trestního stíhání.

4.3.4 Řízení o stížnosti

Lhůta pro podání stížnosti je v délce tří dnů od oznámení usnesení, proti němuž stížnost směřuje a podává se u orgánu, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje.

K oznamování usnesení v trestním řízení a k počítání lhůty k podání stížnosti proti usnesení o opravném prostředku v trestním řízení se Ústavní soud vyjádřil opakovaně. V nálezu sp. zn. III. ÚS 303/04 ze dne 10.3.2005 (Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 36, nález č. 52, str. 555) vyložil, že "... § 137 odst. 1 trestního řádu zakládá právní účinky oznámení usnesení kontravalentně buď vyhlášením, anebo doručením. Není-li účelem a smyslem doručování toliko naplnění jeho informační funkce, povinnost doručovat dle § 137 odst. 4 trestního řádu ve spojení s ustanovením § 143 odst. 1 a § 140 odst. 1 písm. b), aa) trestního řádu vylučuje právní účinky oznámení usnesení vyhlášením (argumentum reductionis ad absurdum)."⁷¹

V případě, že je předmětné usnesení oznamováno obviněnému a jeho obhájci, popřípadě zákonnému zástupci, počíná běžet lhůta oznámením pozdějšímu z nich. Pokud však je usnesení pouze doručováno obhájci obviněného a je zároveň doručeno i obviněnému, běží lhůta k podání stížnosti od doručení obhájci.⁷²

Pokud obviněnému, resp. jeho obhájci bylo nutno ve smyslu § 137 odst. 1 trestního řádu doručit opis usnesení okresního soudu, pak jeho přítomnost při vyhlášení takového usnesení nemohla založit účinky oznámení a lhůta k podání stížnosti počala běžet až od doručení opisu usnesení. Jestliže soud druhého stupně toto pravidlo nerespektoval a nesprávně stížnost zamítl jako opožděně podanou, došlo tím k porušení stěžovatelova práva na soudní ochranu a na spravedlivý (řádný) proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

V trestním řízení vedeném proti mladistvému má počítání lhůt pro podání stížnosti také zvláštní režim, neboť ve vedeném trestním řízení právě proti mladistvému

---

⁷¹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. 1. 2008 pod sp. zn. IV. ÚS 2519/07

⁷² *Epravo* [online]. LICHOVNÍK, T., 31. 3. 2016. [cit. 2018-3-4]. Dostupné z WWW: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/pocatek-behu-lhuty-k-podani-stiznosti-v-trestnim-rizeni-100974.html>>

trvá povinnost oznámit dané usnesení týkajícího se mladistvému oznámit jeho zákonnému zástupci, a to do doby nabytí jeho zletilosti. Pokud pak popsany postup není dodržen, tedy že předmětné usnesení není oznámeno zákonnému zástupci, nemůže tak lhůta k podání stížnosti skončit u obviněného a jeho obhájce dříve než po uplynutí tří dnů ode dne, kdy obviněný nabyl zletilosti.

„Zvláštní úprava oznamování usnesení platí v řízení proti mladistvému pro orgán sociálně-právní ochrany dětí, jehož zástupce nebyl přítomen při vyhlášení usnesení. Je-li proti tomuto usnesení přípustná stížnost nebo jde-li o usnesení o zastavení trestního stíhání, přerušení trestního stíhání nebo kterým byla věc postoupena k dalšímu řízení příslušnému orgánu, je nutno mu opis tohoto usnesení vždy doručit.“⁷³

Obdobně jako odvolání má stížnost formu podání a lze podat v písemné podobě, ústně do protokolu, v elektronické podobě podepsané elektronicky podle zvláštních předpisů, telegraficky, telefaxem či dálnopisem.

Nález Ústavního soud ČR ze dne 8. 9. 2010 pod sp. zn. I. ÚS 1286/2010 jasně stanovil, že pokud nelze v soudní evidenci nalézt faxové podání, nemůže toto být stěžovateli přičítáno k tíži a je tedy nutno vycházet ze základní presumpce, že pokud existují dostatečné důvody, má se za to, byla stížnost podána včas.

Stížnost proti nepravomocnému usnesení napadá zejména nesprávnost některého výroku či pro porušení ustanovení o řízení, kterému předcházelo usnesení, jestliže byla nesprávnost výroku způsobena právě tímto usnesením.

Stížností však nelze napadanou pouze odůvodnění usnesení a to i v případě, kdy by bylo vadné, a to i přes to, že odůvodnění má však důležitý význam pro další fáze řízení, neboť obsahuje důležité právní věty a úvahy, kterými se rozhodující orgán řídí, přičemž tyto mohou být zásadní v dalších fázích řízení. V praxi je pak takové usnesení napadáno jako nepřezkoumatelné. Zásadní odlišností stížnosti od odvolání je, že v případě podání blanketní stížnosti, musí rozhodující orgán tuto projednat a zároveň o ní rozhodnout. Podání stížnosti má odkladný účinek v případech kdy to výslovně stanoví zákon, tedy při podané stížnosti včas a osobou k tomu oprávněnou je toto

---

⁷³ ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd.* V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1770

nevykonatelné do doby než nabude napadené usnesení právní moci, přičemž odkladný účinek nastává v okamžiku, kdy by výkon nepravomocného rozhodnutí mohl mít již neodčinitelné následky.

Výjimkou z obecného devolutivního účinku stížnosti je tzv. autoremedura, tj. možnost, aby podané stížnosti vyhověl samotný prvoinstanční orgán. Autoremedura je podle ustanovení § 146 odst. 1 možná jen za těchto současně splněných podmínek:

- proti usnesení je přípustná stížnost;
- stížnost byla podána oprávněnou osobou, aniž se tato osoba vzdala stížnosti nebo ji předtím proti témuž usnesení vzala zpět;
- stížnost byla podána v zákonné třídenní lhůtě;
- stížnosti je vyhověno v plném rozsahu (orgán prvního stupně ji nemůže ani zčásti zamítnout);
- vyhovění stížnosti a v důsledku toho zrušení nebo změna napadeného usnesení se nedotkne práv jiné strany trestního řízení, jinou stranou není nikdy státní zástupce, protože použitím autoremedury nemohou být nikdy dotčena práva mající vztah k jeho osobě.⁷⁴

Podaná stížnost spolu s veškerou spisovou dokumentací se předloží k nadřízenému stížnostnímu orgánu, který o ní rozhoduje, pokud není rozhodováno autoremedurou, přičemž nadřízeným stížnostním orgánem se rozumí:

- státní zástupce;⁷⁵
- nadřízený státní zástupce;⁷⁶
- nadřízený krajský soud;⁷⁷
- nadřízený vrchní soud;⁷⁸
- nejvyšší soud.⁷⁹

Speciální úprava rozhodování je pak u stížnosti proti rozhodování o pořádkové pokutě nebo zajišťovacích institutech či zajišťovacích institutech, které jsou vymezeny

---

⁷⁴ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 666

⁷⁵ Státní zástupce vykonávající dozor nad činností policejního orgánu.

⁷⁶ V případě rozhodování o stížnosti proti usnesení státního zástupce.

⁷⁷ V případě rozhodování o stížnosti proti usnesení okresního soudu.

⁷⁸ V případě rozhodování o stížnosti proti usnesení krajského soudu.

⁷⁹ V případě rozhodování o stížnosti proti usnesení vrchního soudu a či usnesení nejvyššího státního zástupce.

v ustanovení § 146a trestního řádu, kdy rozhoduje vždy soud, jakožto nadřízený stížnostní orgán.

4.3.5 Rozhodování o stížnosti

Při samotném rozhodování o stížnosti platí omezený revizní princip, tedy že stížnostní orgán přezkoumává správnost výroků usnesení, proti kterým si stěžovatel podal svoji stížnost, a to i v případě, kdy se samotné řízení týká více obviněných. Samotný revizní princip je limitován zákazem reformationis in peius, když nemůže napadené usnesení změnit v neprospěch stěžovatele.

O stížnosti rozhoduje zásadně nadřízený orgán (tzv. devolutovní účinek). Nadřízený orgán rozhodující o stížnosti může v rámci svého rozhodování provést i některé potřebné důkazy, na které je vázáno jeho rozhodování, když ve smyslu ustanovení § 145 odst. 2 může stěžovatel podat svoji stížnost s návrhem nových důkazů a s uvedením nových skutečností. „Skutečnosti a (nebo) důkazy mohou být stěžovateli známy již dříve, přesto je může uplatnit až ve stížnosti. I neodůvodněnou stížnost musí oprávněný orgán projednat a rozhodnout o ní.“⁸⁰

Výsledkem nadřízeného stížnostního orgánu je rozhodnutí vždy ve formě usnesení, přičemž může podanou stížnost zamítnout, pokud není přípustná, byla podána opožděně či neoprávněnou osobou, popřípadě osobou, která podala stížnost a následně ji vzala zpět a pokud není stížnost důvodná. Stížnost není důvodná v okamžiku, kdy řízení, které předchází podání stížnosti, nevykazuje žádné vady a probíhá v souladu s právními předpisy.

Dále může být napadené usnesení doplněno právě rozhodujícím stížnostním orgánem nebo nařídí toto doplnění orgánu, který napadené usnesení vydal. Napadené rozhodnutí může být zároveň i zrušeno, aniž by bylo vydáno nějaké další rozhodnutí, pokud vlastní zrušení na kasačním principu postačí k nápravě pochybení orgánu prvního stupně.⁸¹

---

⁸⁰ GRÍVNA, T. § 145 [Stížnostní důvody]. In: ŠÁMAL, P., GRÍVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAJN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-465-0, s. 1776.

⁸¹ Např. Při rozhodování o uložení ochranného léčení ve veřejném zasedání, kdy nebyly splněny veškeré zákonné podmínky, a usnesení o jeho uložení tak nemělo být vůbec uloženo. Dalším klasickým případem je usnesení o vzetí do vazbě, když nebyl splněn jediný vazební důvod jasně vymezený v ustanovení § 67 trestního řádu.

Dále může stížnostní orgán napadené rozhodnutí zrušit a rozhodnout ve věci sám, či věc vrátit orgánu prvního stupně s uložením povinnosti, aby ve věci znovu jednal a rozhodoval.

„Jde - li o stížnosti proti usnesení soudu o zastavení trestního stíhání, může nadřízený soud také, je - li to potřebné pro náležité objasnění věci, při zrušení napadeného usnesení podle ustanovení § 149 odst. 2 trestního řádu vrátit věc státnímu zástupci k došetření, a to i v tom případě, že trestní stíhání bylo zastaveno až po nařízení hlavního líčení. Tento postup je však omezen výlučně na usnesení soudu o zastavení trestního stíhání a nelze ho uplatnit ohledně jiných usnesení.“⁸²

V okamžiku vrácení věci orgánu prvního stupně, se tento musí právě řídit pokyny a právním názorem stížnostního orgánu, který byl vysloven ve zrušovacím usnesení a zároveň je nucen provést veškeré úkony, které mu jsou ve zrušovacím usnesení nařízeny. Tento princip je velmi obdobný jako v případě vrácení odvolání.

Závěrem kapitoly autor provedl shrnutí všech řádných opravných prostředků a jejich využití (viz. *Tabulka č. 1*).

Tabulka č.1 Komparace řádných opravných prostředků

	Stížnost	Odvolání	Odpor
Napadané rozh.	Usnesení	Rozsudek	Trestní příkaz
Lhůta	3 dny	8 dní	8 dní
Devolutivní účinek	Ano, lze autoremedura	Ano	Ne
Suspenzivní účinek	Stanoví-li zákon	Ano	-
Rozsah přezkumu	Částečná revize	Vázanost výtkami	Nařízeno hlavní líčení
Způsob vyřízení	Apelace	Apelace	Zrušení tr. příkazu
Kdo rozhoduje	Soud (I., II. stupeň), státní zástupce (dozorující a nadřízený)	Soud II. stupně	Samosoudce, který vydal trestní příkaz nařídí hlavní líčení

4.4 Praktické využití řádných opravných prostředků

Veškeré shora popsané poznatky a skutečnosti se autor současně rozhodl ověřit i z praktického hlediska. Za tímto účelem oslovil Mgr. Ing. Marka Fialu, advokáta,

⁸² FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T., a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualiz. vyd. Praha: WoltersKluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8, s. 670

se sídlem v Plzni, a zeptal se ho na několik otázek, týkajících se řádného opravného prostředku, stížnosti. Celý rozhovor je přílohou této bakalářské práce.

Z uvedeného rozhovoru vyplynulo, že právní úprava je dostatečná. Jedním z hlavních problémů respondent však spatřuje v délce lhůty pro podání stížnosti, která činí 3 dny, a pro detailní seznámení s podklady a vypracování náležitého odůvodnění, není lhůta dostatečná. Dále bylo na základě rozhovoru zjištěno, že stížnosti jsou nejčastěji užívány pro přezkum usnesení o zahájení trestního stíhání a proti usnesení o vzetí do vazby, přičemž nebývají příliš úspěšné. Ohledně povinnosti advokáta podat stížnost bylo respondentem sděleno, že „advokát je povinen hájit práva svého klienta s využitím všech zákonných prostředků a v souladu s jeho zájmy a požadavky. Z toho vyplývá, že pokud si klient přeje podat stížnost, pak je advokát povinen mu v tomto ohledu vyhovět, byť může mít o možném úspěchu takové stížnosti pochybnosti.“⁸³

Respondent se také výrazně vymezil proti návrhu nového trestního řádu ve vztahu k zahájení trestního stíhání, když nově by mělo být namísto usnesením zahajováno trestní stíhání pouze sdělením policejního orgánu při zahájení výslechu s obviněným. K tomuto návrhu respondent uvedl: „Takovýto způsob zahájení trestního stíhání považuji za zcela nedostatečný. Dnes se obviněný z usnesení o zahájení trestního stíhání dozví všechny podstatné skutečnosti, které jsou mu kladeny za vinu a které odůvodňují zahájení trestního stíhání, a právní kvalifikaci jeho protiprávního jednání s tím, že má možnost bránit se stížností. Podle navrhovaného způsobu by sdělení obsahovalo toliko popis skutku a právní kvalifikace, což i s ohledem na to, že se má jednat pouze o sdělení do protokolu o výslechu, a ve spojitosti s absencí stížnosti považuji za významné omezení práva na obhajobu.“⁸⁴

---

⁸³ Rozhovor s Mgr. Ing. Markem Fialou

⁸⁴ Rozhovor s Mgr. Ing. Markem Fialou

5 KOMPARACE TRESTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVY STÍŽNOSTI S ODPOVÍDAJÍCÍ TRESTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVOU VE VYBRANÉM ČLENSKÉM STÁTĚ EU

5.1 Komparace s trestněprávní úpravou na Slovensku

Tato kapitola je věnována na komparaci s trestněprávní úpravou na Slovensku. Vzhledem ke společné historii vychází jak právní úprava České republiky a právní úprava Slovenska ze společné právní úpravy, kterou je zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, tento byl na území České republiky opakovaně novelizován, avšak nový nebyl doposud schválen, na rozdíl od Slovenska, kde byl schválen zákon č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok s platností od 2. 7. 2005.

Přijetím nového trestného poriadku došlo ke změnám a odlišnostem, přičemž toto se dotklo i opravných prostředků jako takových. Terminologie a hlavní jejich principy se však významně neliší od naší právní úpravy. V této kapitole je podrobněji pojednáno o komparaci jednoho opravného prostředku, kterým je stížnost, neboť celá bakalářská práce se blíže zabývá a analyzuje tento opravný prostředek a zejména bližší analýza dalších řádných prostředků by přesáhla rozsah této bakalářské práce.

Samotné řízení o stížnosti je upraveno v osmé hlavě první části trestního řádu v ustanoveních § 185 až 195.

Stížnost je řádným opravným prostředkem proti usnesení, neboť podobně jako v našem právním řádu upravuje rozhodnutí o otázkách, o nichž se v rámci trestního řízení jednalo, které jsou méně závažné než ty, o kterých se rozhoduje rozsudkem.

„Stížností je možné napadnout:

- každé usnesení policejního orgánu (vyjma usnesení o zahájení trestního stíhání);
- usnesení soudu nebo státního zástupce, jen v případě, pokud to zákon výslovně připouští anebo tak rozhoduje ve věci v prvním stupni;

- usnesení generálního státního zástupce jen o zajištění majetku.“⁸⁵

Výše uvedenému odpovídá i omezený okruh osob oprávněných podat stížnost, kratší lhůty pro podání stížnosti a způsob rozhodování. Stížností lze napadnout každé usnesení policejního orgánu, vyjma usnesení o zahájení stíhání, což je jedna ze zásadních a hlavních odlišností od české právní úpravy, neboť právě stížnost proti zahájení trestní stíhání je v českém právním řádu velmi využívána. Usnesení soudu a státního zástupce lze stížností napadnout jen v těch případech, kde to zákon výslovně připouští a jestliže soud nebo státní zástupce rozhoduje ve věci v prvním stupni.

Podání stížnosti má odkladný účinek jen tehdy, když to zákon výslovně stanoví. Stížnost může podat osoba, které se usnesení přímo týká nebo která na usnesení dala návrh, ke kterému ji zákon opravňuje. Proti usnesení soudu může podat stížnost též státní zástupce, a to i ve prospěch obviněného. Ve prospěch mladistvého obviněného může podat stížnost zákonný zástupce, obhájce a státní orgán péče o mládež, přičemž lhůta pro podání opravného prostředku jim plyne samostatně.

Stížnost se podává orgánu, proti jehož usnesení směřuje, a to do tří dnů od oznámení usnesení s výjimkou stížnosti proti usnesení o nevzetí obviněného do vazby, kdy státní zástupce může podat stížnost pouze okamžitě po vyhlášení daného usnesení, pak se k němu nepřihlíží, naproti tomu český trestní řád státnímu zástupci lhůtu pro podání této stížnosti umožňuje.

„Oprávněná osoba se může stížnosti výslovně vzdát a může podanou stížnost vzít výslovně zpět.“⁸⁶

Do první skupiny rozhodnutí, proti kterým lze podat stížnost patří usnesení policejního orgánu, popřípadě usnesení státního zástupce, pokud rozhoduje v případech uvedených v § 230 odst. 2 písm. c) a e)⁸⁷, a do druhé skupiny ostatní rozhodnutí státního zástupce nebo soudu.

---

⁸⁵ BALÁŽ, P. *Základy trestného práva*. Bratislava: Eurounion, 2006, ISBN 80 – 88984 – 90 – 4, s. 218

⁸⁶ VENDEL, I. *Základy trestného práva*. 6. vyd. Bratislava: IURA EDITION, spol. s r.o., 2007. ISBN 978-80-8078-353-2, s. 145

⁸⁷ Pokud státní zástupce vykonává dozor při úkonech policejního orgánu, kdy osobně může vykonávat jednotlivý úkon či při zrušení nezákonného anebo neodůvodněného rozhodnutí policejního orgánu, které může státní zástupce nahradit vlastním.

Ostatní usnesení státního zástupce a rozhodnutí soudu lze napadnout stížností a jen v tom případě, kdy to zákon výslovně připouští a jestliže rozhodují ve věci v prvním stupni. Takové usnesení lze rozdělit do dvou skupin:

- usnesení, u nichž je z hlediska jejich důležitosti namíste uplatnění principu dvojinštančnosti řízení, protože se svým významem přibližují k rozsudku;
- usnesení, jejichž pochybení lze napravit jen neodkladnou změnou, zejména při zásazích do základních práv a svobod.

„Pokud nestanoví zákon něco jiného, může stížnost podat osoba, které se usnesení přímo týká nebo která na usnesení dala návrh, na který ji zákon opravňuje; proti usnesení soudu může podat stížnost též prokurátor, a to i ve prospěch obviněného. Ve prospěch mladistvého obviněného mohou podat stížnost, a to i proti jeho vůli, zákonný zástupce, obhájce, orgán sociálně ochrany dětí a sociální kuratelou; lhůta k podání opravného prostředku jim plyne samostatně.“⁸⁸

Každé usnesení lze napadnout:

- pro nesprávnost některého jeho výroku;
- pro zřejmý rozpor výroku s odůvodněním;
- pro porušení ustanovení o řízení, které usnesení předcházelo, jestliže toto porušení mohlo způsobit nesprávnost některého výroku usnesení.

O stížnosti rozhoduje zásadně nadřízený orgán s výjimkou orgánu, proti jehož usnesení stížnost směřuje, může jí sám vyhovět, pokud se změna původního usnesení nedotkne práv jiné strany trestního řízení, přičemž je takový postup nazýván náprava.

Náprava je možná po splnění následujících podmínek:

- stížnost podala oprávněná osoba, která se stížnosti nevzdala ani podanou stížnost nevzala zpět;
- stížnost byla podána v zákonné třídenní lhůtě;
- stížnosti bylo vyhověno v plném rozsahu;
- změna původního usnesení se nedotkne práv jiné strany trestního řízení.⁸⁹

---

⁸⁸ SLOVENSKO. Zákon č. 301 z 24. května 2005 o trestném poriadku. Dostupné z WWW: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-301>.

⁸⁹ IVOR, J., *Trestné právo procesné*. 2., dop. a prepracované vyd. Bratislava: Iura Edition, 2010. ISBN 978-80-8078-309-9.

Nadřízený orgán stížnost zamítne, pokud:

- není přípustná;
- byla podána opožděně či osobou neoprávněnou;
- není odůvodněná.

Nadřízený orgán zruší napadené usnesení, a pokud je podle povahy věci potřeba nového rozhodnutí, buď rozhodne ve věci sám, nebo uloží orgánu, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Orgánu, jemuž byla věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí, je při novém rozhodování taktéž vázán právním názorem, který ve věci vyslovil nadřízený stížnostní orgán a je povinen provést úkony, jejichž provedení tento orgán nařídil.

5.2 Komparace s právní úpravou v SRN

Ve Spolkové republice Německo, podobně jako v českém trestním řádu, existuje několik pramenů trestního práva procesního. Hlavním pramenem pro komparaci byla použita obdoba trestního řádu ČR - „Strafprozeßordnung“ (dále jen jako „StPO“), z roku 1877 ve znění vyhlášeném 7. dubna 1987, jehož poslední změna proběhla 21. prosince 2015.

Samotný systém opravných prostředků v SRN se od českého celkem zásadně liší. Podobnost lze spatřovat v dělení opravných prostředků, které i německý trestní řád dělí na řádné a mimořádné. Řádné opravné prostředky jsou velmi obdobné jako u nás, a to odvolání, stížnost, odpor proti trestnímu příkazu a revize, kterou náš právní řád nezná. Mimořádný opravný prostředek v německém právním řádu, na rozdíl od našeho, je pouze jeden, a to obnova řízení. Mimoto má SRN ještě další nezařaditelné opravné prostředky do uvedených kategorií, a sice návrat v předešlý stav a ústavní stížnost.⁹⁰

V této kapitole je blíže pojednáno o řádném opravném prostředku, kterým je stížnost.

„Řádným opravným prostředkem stížností lze napadnout usnesení a opatření soudu. Kromě obviněného a státního zástupce ji může podat každý, kdo je napadeným

---

⁹⁰ SRN. StPO Trestní řád ze dne 7. dubna 1987. Dostupné z WWW: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/englisch_stpo.html.

usnesením dotčen, např. svědek proti usnesení ohledně pořádkové pokuty. Tímto opravným prostředkem mohou být vytykány jak právní, tak skutkové vady.“⁹¹

Z uvedeného vyplývá, že obdobně jako v našem trestním řádu, lze tento opravný prostředek podat pouze proti rozhodnutím, které řeší méně závažné otázky v trestním řízení.

Stížnost v německém trestním řádu má devolutivní účinek, což znamená, že napadené rozhodnutí přezkoumává instančně nadřazený orgán. Stížnost však nedokáže způsobit suspenzivní účinek, tudíž tato napadená rozhodnutí mohou nabýt právní moci a současně mohou být vykonána.

Lhůta pro podání stížnosti, jakož i pro podání odvolání a revize, je jeden týden od doručení rozhodnutí. Podobně jako v našem právním řádu se stížnost podává prostřednictvím orgánu, které napadené rozhodnutí vydal. Stížnost lze podat písemně či ústně do protokolu.

Další ze zásadních odlišností od našeho právního řádu je, že u stížnosti v SRN neplatí zákaz *reformatio in peius*, zákazu změny k horšímu, jako je tomu u nás.⁹²

Stížnost je přípustná proti všem příkazům soudu prvního stupně⁹³ nebo v odvolacím řízení proti příkazům soudce. Stížnost lze současně i podat proti rozhodnutí o nákladech nebo nezbytných nákladech pouze v případě, že hodnota předmětu stížnosti přesahuje 200 EUR. Stížnost však není přípustná proti příkazům, které byly vydány Federálním soudním dvorem.

Německý právní řád současně rozlišuje druhy stížnosti:

- jednoduchá dle § 304 StPO;
- okamžitá dle § 311 StPO;
- další stížnost dle § 310 StPO.⁹⁴

---

⁹¹ROXIN, C., ARZT, G., TIEDEMANN, K. *Einführung in das Strafrecht und Strafprozeßrecht*, 3. vydání, Heidelberg: C. F. Müller Juristischer Verlag, 1994. d . ISBN 3-8252-1279-3. s. 175

⁹² SRN. StPO Trestní řád ze dne 7. dubna 1987. Dostupné z WWW: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/englisch_stpo.html.

⁹³ Okresní soudy „Amtsgerichte“, Zemské soudy „Landgerichte“

⁹⁴SRN. StPO Trestní řád ze dne 7. dubna 1987. Dostupné z WWW: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/englisch_stpo.html.

„Jednoduchá stížnost nemusí obsahovat žádné odůvodnění. Odůvodnění je však přípustné a doporučené. Pouze postačí, aby při samostatném ústním podání stížnosti bylo toto odůvodnění ústně oznámeno.“⁹⁵ Jednoduchá stížnost lze podat proti všem rozhodnutím, u kterých zákon výslovně nestanoví vyloučení stížnosti.

Na rozdíl od jednoduché stížnosti lze okamžitou stížnost podat pouze tehdy, pokud to zákon výslovně stanoví. Okamžitá stížnost nemá odkladný účinek.

Další stížnost dle § 310 odst. 1 StPO je přípustná proti rozhodnutí o vazbě, dočasném umístění, zatčení či o zabavení majetku přesahující částku 20.000 EUR.

Závěrem kapitoly autor provedl vlastní tabulkové srovnání stížnosti ve zkoumaných členských zemích EU (viz. *Tabulka č. 2*).

---

⁹⁵*Brennecke & Partner* [online]. BRENNECKE, H., 2018. [cit. 2018-3-17]. Dostupné z WWW: <https://www.brennecke-rechtsanwaelte.de/Rechtsmittel-im-Strafrecht-Teil-1-Die-Beschwerde_177558>

Tabulka č. 2 Komparace trestněprávních úprav zemí EU

	Česká republika	Slovenská republika	Spolková republika Německo
Stížnost proti vazbě	Ano, lze. Státní zástupce si může ponechat lhůtu k podání stížnosti o nevzetí obviněného do vazby	Ano, lze. Státní zástupce si nemůže ponechat lhůtu k podání stížnosti o nevzetí obviněného do vazby a může ji podat pouze okamžitě po vyhlášení usnesení	Ano, lze.
Přípustnost proti zahájení trestního stíhání	Ano	Ne	Ano
Lhůta	3 denní lhůta	3 denní lhůta	7 denní lhůta
Zákaz reformatio in peius	Ano, platí	Ano, platí	Neplatí, připouští se reformatio in peius
Způsob vyřízení	Princip apelace	Princip apelace	Princip kasace
Devolutivní účinek	Ano, lze autoremedura	Ano, lze autoremedura	Ano
Suspenzivní účinek	Stanoví-li tak zákon	Stanoví-li tak zákon	Ne

ZÁVĚR

Smyslem a cílem této bakalářské práce bylo podat systematický pohled na problematiku řádných opravných prostředků v trestním řízení v České republice, přiblížit účel a podstatu řádných opravných prostředků, vymežit jejich druhy a definovat rozdílné možnosti využití v jednotlivých fázích trestního řízení, přičemž je zde zejména kladen důraz na řádný opravný prostředek, kterým je stížnost.

Úvodem práce je rozebrán průběh trestního řízení, aby byl čtenář uveden do problematiky. Následující kapitoly se již věnují samotnému tématu, kdy je nejdříve autorem popsána charakteristika, principy a zásady řádných opravných prostředků. Navazující kapitola čtenáře seznamuje s jednotlivými řádnými opravnými prostředky, kterými jsou odvolání, odpor a stížnost. Závěrečná kapitola komparuje řádné opravné prostředky ve vybraných zemích EU, konkrétně Slovenska a Německa. Z důvodu rozsahu práce je v této kapitole rozebrána podrobněji pouze stížnost. V samotném komparačním šetření jsem zjistil, že trestněprávní úprava České republiky se Slovenskem se v závěru liší jen nepatrně, za to s Německem jsou rozdíly markantnější.

V samotné práci jsem se snažil vyhnout jen popisnému způsobu psaní bakalářské práce, ale sám jsem zjišťoval, jak je v samotné praxi nahlíženo na stížnost, jakožto jeden z řádných opravných prostředků. Z uvedeného důvodu jsem se spojil s advokátem, neboť právě advokát v trestním řízení vystupuje jako obhájce a podává právě tyto opravné prostředky proti rozhodnutím orgánů činných v trestním řízení. Z vlastního šetření vyplynulo, že nejčastěji podávaný opravný prostředek je stížnost, konkrétněji stížnost proti zahájení trestního stíhání.

Při komparaci se Slovenskem bylo zjištěno, že jejich trestní poriadok tento druh stížnosti nemá a je tedy na místě zvážit při dalších novelizacích trestního řádu v České republice, zda právě trestněprávní úprava Slovenska není v tomto ohledu efektivnější, když nedochází ke zbytečným úkonům a s tím spojeným nárůstem nákladů trestního řízení a k jeho průtahům.

Při komparaci se Německem bylo zjištěno, že lhůta pro podání stížnosti činí 7 dní, oproti naší trestněprávní úpravě či slovenské, kdy lhůta pro podání stížnosti činí pouze 3 dny. Z rozhovoru s advokátem vyplynulo, že tuto lhůtu v praxi shledává za nedostatečnou, neboť nemá dostatečný prostor seznámit se s veškerými důkazy,

tak aby tato stížnost mohla být řádně odůvodněna a mohla tak být úspěšná. Mám za to, že by případná další novelizace měla tedy tuto lhůtu prodloužit, tak aby byl dán i dostatečný prostor k řádnému vedení obhajoby. Další výraznou změnou v německé trestněprávní úpravě spatřuji, že neplatí v zákaz reformatio in peius, tzn. zákaz rozhodnutí k horšímu. Domnívám se, že tato zásada má také svůj význam, neboť z vlastního šetření a s ohledem na rozsáhlou judikaturu vyplynulo, že jsou pachatelé, resp. jejich obhájci, často podávány opravné prostředky, kterými se posouvá právní moc rozhodnutí, protože mají jistotu, že rozhodující orgán již nemůže rozhodnout více k tíži pachatele trestného činu. Uvedené pak také doplňuje ta skutečnost, že německá trestněprávní úprava nemá suspenzivní, čili odkladný, účinek. S ohledem na uvedené mám za to, že německá úprava je více přísnější a nedává takový prostor pachatelé trestných činů k prodlužování trestního řízení jako takového. Myslím si, že by se alespoň v některých bodech měla česká právní úprava inspirovat právě německou právní úpravou.

Doufám, že se mi podařilo naplnit veškeré vymezené cíle, které byly stanoveny zadáním bakalářské práce a věřím, že se čtenář práce tak dostane srozumitelný náhled na problematiku řádných opravných prostředků se zaměřením na stížnost v trestním řízení.

RESUMÉ

The aim and purpose of this bachelor thesis was to give a systematic view of the issue of proper remedies in criminal proceedings in the Czech Republic, to explain the purpose and the essence of proper remedies, to define their types and to define different possibilities of use in the various phases of criminal proceedings, to the proper appeal, which is a complaint.

The introduction of the thesis analyzes the course of criminal proceedings in order to bring the reader into the problem. The following chapters deal with the subject itself, when the author describes the characteristics, principles and principles of proper remedies. The follow-up chapter of the reader introduces the proper legal remedies, such as appeals, resistance and complaints. The final chapter compares regular remedies in selected EU countries, namely Slovakia and Germany. Because of the scope of work, only this complaint is discussed in more detail in this chapter. In the comparative survey, I found that the Czech Republic's criminal legislation with Slovakia at the end differs only marginally, and with Germany the differences are more marked.

In my own work, I tried to avoid only a descriptive way of writing a bachelor thesis, but I myself ascertained how in the practice it was considered a complaint as one of the proper remedies. For this reason, I have teamed up with a lawyer as the lawyer in criminal proceedings acts as an advocate and he is bringing these remedies against the decisions of the law enforcement authorities. The own investigation revealed that the most frequently appealed is a complaint, more specifically a complaint against the initiation of criminal prosecution.

When comparing with Slovakia, it was found that their criminal code does not have this type of complaint and it is therefore appropriate to consider further amendments to the Criminal Procedure Code in the Czech Republic whether the criminal law adjustment of Slovakia is not more effective in this respect when there are no unnecessary acts and the related increase the costs of criminal proceedings and their delays.

When comparing with Germany, it was found that the deadline for filing a complaint was 7 days, compared to our criminal law or Slovak, when the deadline

for filing a complaint was only 3 days. The interview with the lawyer showed that he found this period in practice inadequate, as he did not have enough space to acquaint himself with all the evidence, so that this complaint could be duly justified and could have been successful. I consider that any further amendment should therefore extend this period so that sufficient room for proper defense is given. Another significant change in German criminal law is that it does not apply to the prohibition *reformatio in peius*, prohibiting the decision against the worse. I believe that this principle is also important, since it has emerged from its own investigation and in view of the extensive case-law that they are perpetrators, their advocates are often subjected to appeals by which the legal power of the decision moves because they are confident that the determining authority can no longer decide more on the offender. This is also complemented by the fact that German criminal law has no suspensive, or suspensive, effect. In the light of the above, I take the view that the German rules are more restrictive and do not allow the perpetrators of criminal offenses to extend the criminal proceedings themselves. I think that, at least at some points, the Czech legislation should be inspired by German law.

I hope that I have been able to fulfill all of the defined goals that have been set in my bachelor thesis and I believe that the reader will get a clear insight into the issue of proper remedies with a focus on a complaint in criminal proceedings..

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. FENYK, J., GRIVNA, T., CÍSAŘOVÁ, D. *Trestní právo procesní*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-750-8.
2. NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. *Trestní právo procesní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-237-0.
3. CHMELÍK, J. *Trestní řízení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-488-6.
4. LANGER, P. *Principy způsobu vyřizování odvolání v trestních věcech, aneb dát přednost apelaci nebo kasaci?*. Trestněprávní revue 8/2006, 2006.
5. JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 5. aktualiz. vyd., V nakl. Linde 1. vyd. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-630-3.
6. JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní*. 4 vyd., Praha: Leges, 2016. ISBN 978-80-7201-630-3.
7. ŠÁMAL, P. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.
8. ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. *Trestní právo procesní* Praha: C.H. Beck 2013. ISBN 978-80-7400-496-4.
9. MUSIL, J., KRATOCHVÍL, V., ŠÁMAL, P. a kol. *Kurs trestního práva. Trestní právo procesní*. 3. přepracované a doplněné vyd., Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-572-8.
10. DRAŠTÍK, A., FENYK, J., a kol. *Trestní řád. Komentář. II.díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. ISBN 978-80-7552-600-7.
11. FRYŠTÁK, M. *Trestní právo hmotné a procesní*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. ISBN 978-80-86708-51-5.
12. FRYŠTÁK, M. *Trestní právo procesní*. Vyd. 2., přeprac. Ostrava: KeyPublishing, 2009. Právo (KeyPublishing). ISBN 978-80-7418-041-5.
13. ROXIN, C., ARZT, G., TIEDEMANN, K., *Einführung in das Strafrecht und Strafprozeßrecht*, 3. vydání, Heidelberg: C. F. Müller Juristischer Verlag, 1994. ISBN 3-8252-1279-3.

14. VENDEL, I. *Základy trestného práva*. 6. vyd. Bratislava: IURA EDITION, spol. s r.o., 2007. ISBN 978-80-8078-353-2.
15. HENDRYCH, D. *Právníký slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.
16. ŠÁMAL, P., GRIVNA, T., NOVOTNÁ, J., PÚRY, F., RŮŽIČKA, M., ŘÍHA, J., ŠÁMALOVÁ, M., ŠKVAIN, P. *Trestní řád I, II, III*. 7.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0.
17. BALÁŽ, P.: *Základy trestného práva*. Bratislava: Eurounion, 2006, ISBN 80 – 88984 – 90 – 4.
18. IVOR, J., *Trestné právo procesné*. 2., dop. a prepracované vyd. Bratislava: Iura Edition, 2010. ISBN 978-80-8078-309-9.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO (ČESKOSLOVENSKO). Zákon č. 140 ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řádu. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-140>>.
2. ČESKO. Zákon č. 283 ze dne 9. listopadu 1993 o státním zastupitelství. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-283>>.
3. ČESKO. Zákon č. 85 ze dne 13. března 1966 o advokacii. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-85>>.
4. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 o trestním zákoníku. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.
5. SLOVENSKO. Zákon č. 301 z 24. května 2005 o trestném poriadku. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-301>>.
6. SRN. StPO Trestní řád ze dne 7. dubna 1987. Dostupné z WWW: <https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/englisch_stpo.html>.
7. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 303/04 [ze dne 10. 3. 2005].
8. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu sp. zn IV. ÚS 2519/07 [ze dne 23. 1. 2008].
9. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1286/2010 [ze dne 8. 9. 2010].

10. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 303/2012 [ze dne 30.1.2013].
11. ČESKO. VRCHNÍ SOUD. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 1 To 7/2003 [ze dne 24. 1. 2003].

Elektronické zdroje

1. *Juristic* [online]. SKOBLOVÁ, J., 2000. [cit. 2017-12-27]. Dostupné z WWW: <<http://trestni.juristic.cz/30486/clanek/trest2.html>>
2. *Wikipedia* [online]. 2017. [cit. 2018-1-4]. Dostupné z WWW: <[https://cs.wikipedia.org/wiki/Trestn%C3%AD_z%C3%A1kon_\(%C4%8Cesko_slovensko,_1961\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Trestn%C3%AD_z%C3%A1kon_(%C4%8Cesko_slovensko,_1961))>
3. *Nejvyšší státní zastupitelství* [online]. 2018. [cit. 2018-2-22]. Dostupné z WWW: <<http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/definice-trestniho-izeni>>
4. *Brennecke & Partner* [online]. BRENNECKE, H., 2018. [cit. 2018-3-17]. Dostupné z WWW: <https://www.brennecke-rechtsanwaelte.de/Rechtsmittel-im-Strafrecht-Teil-1-Die-Beschwerde_177558>
5. *Epravo* [online]. LICHOVNÍK, T., 31. 3. 2016. [cit. 2018-3-4]. Dostupné z WWW: <<https://www.epravo.cz/top/clanky/pocatek-behu-lhuty-k-podani-stiznosti-v-trestnim-rizeni-100974.html>>

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- rozhovor s panem Mgr. Ing. Markem Fialou, advokátem se sídlem v Plzni, ze dne 2. 3. 2018.

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek č. 1 <i>Časový průběh trestního řízení</i>	s. 16
Tabulka č. 1 <i>Komparace řádných opravných prostředků</i>	s. 42
Tabulka č. 2 <i>Komparace trestněprávních úprav zemí EU</i>	s. 49

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Rozhovor s Mgr. Ing. Markem Fialou, advokátem

Otázka č. 1: Vůči jakým rozhodnutím podáváte nejčastěji stížnost?

Odpověď: Nejčastěji se jedná o stížnosti proti zahájení trestního stíhání a proti vzetí do vazby.

Otázka č. 2: Jak často podáváte stížnost proti zahájení trestního stíhání a je tato stížnost úspěšná?

Odpověď: Tato stížnost je podávána velmi často. Klienti, ať už se jedná o ustanovení v případě nutné obhajoby nebo zmocnění na základě plné moci, se pochopitelně neztotožňují s tím, že by se nějakým svým jednáním měli dopustit trestného činu. Usnesení o zahájení trestního stíhání je prvním momentem, kdy se obviněný dozví o tom, že je vyšetřován pro podezření ze spáchání trestného činu, a proto se v drtivé většině případů chtějí k tomuto vyjádřit a iniciovat přezkum usnesení stížností.

Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání je úspěšná spíše výjimečně, což vyplývá i z procesu přezkumu, kdy přezkum usnesení na základě podané stížnosti provádí dozorující státní zástupce, který se mnohdy již podílí na samotném prověřování předcházejícím zahájení trestního stíhání.

Otázka č. 3: Byl jste s touto stížností úspěšný? Jaké jsou nejčastější důvody podání stížnosti?

Odpověď: Ano, v některých případech bylo podaným stížnostem vyhověno a usnesení o zahájení trestního stíhání bylo zrušeno. Nicméně, jak jsem již uvedl, jedná se opravdu spíše o výjimku z pravidla. Stížnost lze zejména odůvodnit tím, že nejsou splněny důvody pro zahájení trestního stíhání dle § 160 trestního řádu. Dále je třeba věnovat pozornost tomu, zda jsou v usnesení skutečně dostatečně podrobně a přesně označeny skutečnosti odůvodňující zahájení trestního stíhání. Mnohdy právě tato podrobnost vylíčení skutečností a formální stránka je zpracována nedostatečně.

Otázka č. 4: Jak často podáváte stížnost proti vzetí do vazby a je tato stížnost úspěšná?

Odpověď: Stejně jako v případě stížnosti proti usnesení o zahájení trestního je i stížnost proti vzetí do vazby podávána v drtivé většině případů, v podstatě vždy. Ani v tomto případě nebývá stížnost příliš úspěšná, nicméně zde je alespoň přezkum prováděn nadřízeným soudem.

Otázka č. 5: Jaké jsou nejčastější důvody podání stížnosti?

Odpověď: Vazba je extrémní forma omezení osobní svobody, a proto je nutné trvat na tom, aby bylo vzetí do vazby odůvodněno mimo obecnými podmínkami odůvodněnosti přesvědčení, že se stal trestný čin a že ho spáchal obviněný, tak i některým z důvodů vazby podle § 67 písm. a), b) nebo c) trestního řádu. Odůvodnění nemůže spočívat pouze ve formálním odkazu na jeden ze zákonných důvodů, ale aplikaci daného důvodu je nutné přesvědčivě odůvodnit. V rámci vazebního zasedání se standardně ze strany obhajoby také navrhuje nahrazení vazby jinými opatřeními podle § 73 trestního řádu (např. písemný slib, dohled probačního úředníka nebo peněžitá záruka) nebo některým předběžným opatřením, a proto se také soud musí přesvědčivě odůvodnit, proč přesto obviněného poslal do vazby.

Otázka č. 6: Je třídenní lhůta dostatečná?

Odpověď: Třídenní lhůtu, obzvláště v případě usnesení o zahájení trestního stíhání nebo vzetí do vazby, považuji za nedostatečnou. V obou případech je obviněný, resp. jeho obhájce, nucen seznámit se detailně s velkým množstvím podkladů (většinou poprvé bez předchozí znalosti) tak, aby byl nadto ještě schopen vypracovat stížnost s přesvědčivou právní argumentací. Skutečnost, že třídenní lhůta je vskutku šibeniční, potvrzuje i to, že v praxi se mnohdy podává blanketní stížnost s jejím následným odůvodněním.

Otázka č. 7: Máte jako advokát povinnost podat stížnost?

Odpověď: Advokát je povinen hájit práva svého klienta s využitím všech zákonných prostředků a v souladu s jeho zájmy a požadavky. Z toho vyplývá, že pokud si klient přeje podat stížnost, pak je advokát povinen mu v tomto ohledu vyhovět, byť může mít o možném úspěchu takové stížnosti pochybnosti. Situace se liší v případě obhajoby

osoby s omezenou svéprávností a obhajoby uprchlého, kde je advokát v zásadě povinen využít všech řádných opravných prostředků.

Otázka č. 8: Ve slovenské právní úpravě trestního řízení není proti usnesení o zahájení trestního stíhání přípustná stížnost. V návrhu nového trestního řádu se také s možností stížnosti nepočítá, považujete takovouto úpravu oproti úpravě stávající za přínosnou?

Odpověď: Návrh nového trestního řádu ani způsob jeho přípravy nepovažuji za příliš šťastný. Dosud byla zveřejněna pouze část návrhu, v níž nejsou mimo jiné řešeny opravné prostředky, o které se zajímáte. Nicméně ze zveřejněné části návrhu nového trestního řádu vyplývá, že trestní stíhání by mělo být zahajováno toliko sdělením obviněnému při jeho prvním výslechu Policií ČR. Takovýto způsob zahájení trestního stíhání považuje za zcela nedostatečný. Dnes se obviněný z usnesení o zahájení trestního stíhání dozví všechny podstatné skutečnosti, které jsou mu kladeny za vinu a které odůvodňují zahájení trestního stíhání, a právní kvalifikaci jeho protiprávního jednání s tím, že má možnost bránit se stížností. Podle navrhovaného způsobu by sdělení obsahovalo toliko popis skutku a právní kvalifikaci, což i s ohledem na to, že se má jednat pouze o sdělení do protokolu o výslechu, a ve spojitosti s absencí stížnosti považuji za významné omezení práva na obhajobu.

Rozhovor s Mgr. Ing. Markem Fialou, advokátem se sídlem v Plzni, byl proveden osobně autorem bakalářské práce dne 2.3.2018 v Plzni.